Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng nhà kho Quán Ven Đường

NĂM THỨ NHỨT SỐ 161 — GIÁ MỖI SỐ 0 $ 05 — NGÀY THỨ SÁU 2 AOUT 1929

THẦN-CHUNG

XUẤT BẢN MỖI BUỔI SÁNG

Chủ-nhiệm: DIỆP-VĂN-KỲ

Tòa báo: Góc đường Filippini và Espagne
GIÂY THÉP NÓI: 324

Chủ-bút: NGUYỄN-VĂN-BA

Ai muốn vui, có ích lợi mà lại đặng một số tiền. ?
Muốn vậy, thì cứ sắm sửa mà dự cuộc thi Quốc sử của Thần-Chung.
Đã biết đặng sự tích tổ tiên nhà mà may lại còn trúng thêm mấy trăm bạc.

DEPOT LEGAL •INDOCHINE• No 11863

THẾ - GIỚI NGÀY NAY

Đảng lao-động An-lê lên cầm quyền chánh-trị — Toàn-quyền An-lê ở Egypte từ chức — Liên Âu — Trung - Nga bất hòa — Thủ tướng Poincaré thôi vị — Ngày 1er Août —

Gần đây ở thế giới nầy thật là nhiều chuyện.

Tôi nói thế-giới nầy là vì bởi tuy dưới đây, đã rối bời như vầy, mà người Âu người Mỹ vẫn cứ mơ mang muốn giao tiếp với mấy chị trên cung trăng, mấy anh trên sao hỏa.

Thương hại, bằn như có họ mà họ có thể dòm xuống biết rõ công việc dưới nầy, thì chắc họ cũng ngán ngẩm, đương lo tính làm sao tránh khỏi cái họa sắp đến là phải giao thiệp với trái đất ngày một rung rinh này.

Thật thế, từ khi ông Mac-Donald lãnh tụ đảng lao động An-lê lên cầm quyền chánh trị của đế quốc An-lê, thì chưa thấy làm ra điều chi cho đúng với cái chủ nghĩa xã hội và lao động. Vả dầu muốn tưởng cũng chẳng có thể làm điều chi vĩ đại, vì còn phải do theo hai phái bảo thủ với tự do, nên lúc nào họ cần phải nép nhau, thì họ sẽ lật tòa nội các Mac Donald như cái mộ. Ấy vậy mà các chánh phủ phụ dung của Đế quốc An-lê như Australie đã nổi lên mà phản kháng trước. Nói rằng nếu như muốn giảm thủy binh … thầy bảo ở Singapour mà không họp đại hội Đế-quốc đặng bàn tính trước, thì họ nhứt định không chịu. Còn ở Egypte là một cái thuộc địa sơ yếu của người Anh đã từng đổ máu nhiều phen mới lập thành ra một cái nước mới lạ, độc lập chưa ra độc lập, thuộc địa không phải là thuộc địa, thì nay lại xảy ra một việc hơi khó dễ cho Mac-Donald: ông Toàn-quyền Lord Loyd từ chức. Các báo An-lê đều bình phẩm về vụ ấy nhiều lắm . . . Đại khái họ nói bởi tại chánh phủ mới muốn thay đổi chánh sách ở Egypte ra sao nên bỗng dưng mới có việc Lord Loyd thôi vị ấy. Họ nghi cho Mac-Donald vì theo cái chủ nghĩa xã-hội trong mình nên phải mở rồi cho người Egypte chăng ?

Than ôi, tội nghiệp cho Mac Donald là người xin dùng võ lực dẹp loạn bên Ấn-độ sao lại còn mang cái tiếng ấy ?

Trong lúc nội chánh An-lê chưa có chút gì yên, thì bên Pháp, vì một chuyện phiếm bát bóng mà đã có nhiều người danh nhơn như Herriot, như Daladier, xướng ra cái thuyết liên Âu đặng có cự lại với dân Mỹ. Họ nói nghe thông thiết lắm, họ nói rằng nếu như cái thuyết Liên Âu mà không thật hành ngay bây giờ thì rồi đây chẳng sao mà tránh cho khỏi cái vạ phải làm phiên thuộc dân Mỹ.

Nói vậy chớ tưởng cũng chẳng bao giờ có kết quả. Đó cũng bất quá là giận chuyện nợ nần mới tính vừa hơi êm mà sanh ra cái cuộc vận động ấy. Người Âu nhứt là người Pháp, thì muốn dân Mỹ xóa cái số nợ hồi Âu-chiến 1914-1918, còn người Mỹ lại không chịu lẹm một đồng xu.

Mà cũng bởi cái mối nợ nầy mà làm cho Tòa nội-các Poincaré phải phấn đấu với Hạ nghị viện ở Paris một cấp dữ dội lắm.

Tưởng đã êm rồi, ai ngờ mới đây Poincaré lại phải thôi vị, nói rằng vì binh thành một … quá nên sanh bị đương lấy trách nhậm chánh quyền không nổi nữa, chớ kỳ thiệt ở trong cũng có đều chi đây.

Song Poincaré thôi-vị mặc dầu, chớ cuộc diện chánh trị bên Pháp ngày nay cũng chẳng có chi thay đổi. Briand lên thế vẫn giữ tòa Nội-các như cũ. Nghe như tuồng ông Briand chỉ còn ở năm ba tháng mà lo đi qua đại-hội La Haye tính cho xong vấn-đề nợ nần trong lúc Âu-chiến.

Nội-các còn như cũ, nên ông Tardieu mới cứ thi hành một cái chánh sách rất nghiêm khắc đặng trừ cho xong đảng cộng sản.

Đảng cộng sản với ngày 1er Août nầy. Điện tín Arip cho hay chánh phủ đã chiêu tập đến Paris 22 ngàn lính đặng phòng ngự ngày 1er Aout. Cái cuộc vận-động 1er Aout chẳng phải riêng chi một mình nước Pháp hay là thành Paris, khắp cả các nước bên Âu đều có cái ảnh hưởng đó, nhứt là bên Allemagne, thì dữ lắm.

Vậy mà 1er Août sẽ xảy ra điều chi chăng ? — Phải chờ đến, tin ngày mai mới biết.

Chú Nga rầy thiệt.

Mà mấy chú địa cũng chẳng khác gì. Cho đến đương Tưởng-giới-Thạch mà cũng gầm gè đòi gây chuyện với Nga vì đường thiết lộ trên miền Đông-tam-tỉnh.

. . . .

Thần-Chung.

Trận bảo phá hại to ở Hanoi

Trận bão ở Haiphong ngày 30 Juillet đi ngang các tỉnh ở bờ biển Bắc kỳ phá hại rất to, trước khi yên lặng.

Các công sở ở hạt Kiến An đều hư cả. Cái nóc ngoài chợ sập xuống. Cái bờ đê nhỏ che dãy đường từ Hai-phòng đến Đồ-Sơn phần nhiều bị lở, ở chính giữa cầu Lạch-Trai và Đồ-Sơn. Đá đầu trải đường cũng trôi. Có nhiều chỗ, thông thương khó lắm.

Châu thành Đồ Sơn bị hư hao cũng bộn gần hết các thành đều có thiệt hại. Đường giây thép chữ và giây thép nói từ Haiphòng đến Đồ-sơn bị đứt khúc.

Châu thành Ninh Giang, ở hạt Hải Dương hư hao cũng khá. Đường bộ từ Hanội đến Hải phòng có nhiều chỗ ngập khoảng giữa Hải Dương và Hải Phòng thông thương nguy hiểm.

Bão tố mạnh nhứt là ở ba hạt Phủ-lý, Nam-định, Thanh-hóa. Châu thành Phủ-lý thiệt hại lớn. Có 1 người Annam bị cây ngã đè mà thác. Nhiều người khác bị thương tích. Có một ca xe lửa đụng ở Trịnh-Xá …

Đường xe lửa đi Phủ Lý Ninh Bình cũng vậy, và cột giây thép ngã … không qua lại được. Không thông tin … bằng giây thép được. Chuyến xe hỏa chạy từ ga Hanoi Saigon ngày 30 Juillet phải bỏ. Các nhà ở ga … nhà trên đất ở Nam-định, và ở nhiều chỗ khác, bị thiệt hại … nhà.

CÂU CHUYỆN HẰNG NGÀY

Sau khi ông Phan-châu-Trinh chết

Hội-đồng chánh-phủ nhóm kỳ hội thường bữa hôm 26 tháng trước đây, bàn về cách trần-thiết của cõi Đông-Pháp ở trong hội đấu-xảo Paris năm tới.

Nghe chừng quyết-định cách trần thiết như vầy :

Tại trong trường đấu xảo Paris Namkỳ chiếm hai chỗ. Một chỗ làm kiểu nhà theo Bác-vật-viện Saigon, một chỗ làm theo chợ mới Bình-tây. Về Cao-mên thì dựng một ngôi chùa theo kiểu Cao-mên. Về Lèo thì làm ra một xóm nhà dân Lèo ở, cùng bày đủ đồ-tuồng sanh hoạt của họ. Cũng có đội nữ-nhạc của vua Cao-mên sẽ qua Tây đặng múa trong trường đấu-xảo cho thiên hạ coi. Lại định đem một bọn nhạc Lèo sang bên làm trò.

Bắc-kỳ không thấy nói tới.

Còn Trung kỳ ?

Trung-kỳ thì định làm ra một tòa cung điện theo kiểu Annam, ở trong có bày đủ những ngai, những sạp, những tàn, những quạt, hết thảy đồ nghi-trượng của thiên-tử, và cũng có nắn hình hoàng thượng ta cùng các ông đại-thần nữa. Trong khi mở hội đấu-xảo thì người ta vặn máy thế nào không biết, rồi hoàng thượng lên ngôi trên ngai, các ông đại-thần lạy dưới đất, diễn ra một cuộc lễ đại-triều cho quí-khách ở bên coi chơi.

Việc thiệt hư không biết, chỉ thấy trong báo đăng như vậy.

Mà dầu cho thiệt đi nữa cũng là mới định vậy mà thôi, sang năm mới thi-hành.

Nghĩ không biết người ta định làm như vậy để mà làm gì ? Cái lễ triều-hạ của quân-chủ cũng chẳng lấy gì làm lạ. Muốn coi thì lật cuốn sử ta, ông Louis 14 hay là ông Louis 16 cũng đủ thấy.

Mà có lẽ rồi đây người ta làm thiệt. Bởi vì cuộc diễn trò nầy định từ lâu, không phải bắt đầu từ ngày nay.

Nghe nói năm 1922 sắp mở hội đấu-xảo tại Marseille, ông Sarraut cũng đã định làm như vậy rồi. . . . .

Tòa kiểm duyệt bỏ một đoạn

Những việc như việc nầy thật là chẳng có ích lợi chi cho nước Pháp hết, cũng chẳng ích-lợi chi cho chánh-phủ thuộc-địa nữa, mà chỉ làm cho Anam chúng tôi không bằng lòng.

Tân-Việt

Không phải ở Nam-kỳ mà thôi ...

Bữa thứ ba 16 Juillet có rô bốt sơn đầm đi với quan Ban tá Thừa phái đến nhà trò Nguyễn văn Liên để soát nhà vì tình nghi trong nhà trò có chứa những sách vở và truyền đơn bài Pháp. Khi soát chỉ có một vài pho tiểu thuyết chữ quốc ngữ thôi.

Trò nầy học lớp nhì, trường Chaigneau có người anh làm sở Lục lộ đã bỏ đi xa, cha mẹ già cũng làm thường, nhà ở bên Mỹ giu (lối Đập-đá) không biết vì sao mà bị tình nghi như thế.

Cuộc thi Quốc-sử của Thần-Chung

18—LÝ-ÔNG-TRỌNG

Xưa kia ở làng Thụy-Vương (tục gọi làng Chèm, huyện Từ-Liêm, có người họ Lý tên Thân, hiệu là Ông-trọng, cao 2 trượng 6 thước, khoẻ mạnh tuyệt trần.

Bấy giờ nhằm đời Thục An dương Vương, nhà Tần đem binh sang đánh nước Nam. An-dương-Vương xin hàng, rồi đem Ông trọng sang cống cho Tần, vì cho là một người lạ.

Vua nhà Tần được Lý ông-Trọng thì mừng lắm, coi như một của rất quí, dùng làm quan Tư-lệ hiệu-úy liền. và sai ra trấn thủ đất Lâm thao để phòng nghị mọi Hung-nô. Ông-trọng vì cái oai võ nên danh tiếng vang lừng. Hung-nô nghe tên thì sợ thất thần, không hề dám đến gần cửa ải Vua Thỉ-hoàng nhà Tần càng quí trọng lắm, phong cho làm Phụ tín hầu.

Sau Ông-trọng cáo lão trở về bổn-quốc. Mọi Hung-nô thấy vắng Ông-trọng, lại vào làm giặc chốn biên-thùy. Thỉ-hoàng sai sứ qua vời người lại thì bấy giờ người đã mất rồi.

Sứ giả về tâu vua Tần thương tiếc vô cùng, bèn khiến đúc tượng … Tư mã cung Hàm-dương. Tượng to lắm, trong giống chứa đến vài mươi người. Khi có người Hung nô vào châu, vua sai nhiều lính rúc trong bụng tượng đồng mà vận máy ở trong cho tượng cử-động. Hung-nô thấy vậy, tưởng Ông-trọng còn sống thật, không dám vào khuấy nhiễu nữa.

Sau khi Ông-trọng chết đã mấy trăm năm mà vẫn còn hiển thánh nhiều lần. Sử chép rằng khi Cao-Biền đánh giặc Nam-chiếu, nhờ Ông-trọng hiển thánh giúp cho, nên Biền lập đền thờ, gọi là đền Lý-hiệu úy. Đền ở làng Chèm, đến nay vẫn còn thờ phượng, dân sự xưng người là « Thánh-Chèm ».

Lý-Ông-Trọng thật là người rất lạ ở nước ta, lạ cho đến vua Tàu đúc tượng mà ghi công, quân Hung-nô nghe tên mà khiếp sợ, tuy đối với nước ta không có công trạng gì, mà thật là có ảnh-hưởng lớn lắm, vì một người như thế, danh tiếng lẫy lừng ở ngoại-quốc bao nhiêu, tức là vẻ vang cho bổn quốc bấy nhiêu vậy.

Có lẽ nhân vật nước ta từ xưa đến nay, Lý-Ông-Trọng là bậc nhứt.

Thần đồng

Mới rồi dân chúng thành Paris đi coi và khen ngợi không cùng một đứa con gái nhỏ có 4 tuổi mà đánh đờn Violon một cách thanh tao lạ thường. Về chuyện ấy người ta nói rằng không có sự thuật gì mà có thiên thần đồng bằng nghề nhạc. Ai cũng nghe tên Mozart là một nhà nhạc sư đã nổi danh kỳ đồng một thì. Còn có nhiều trẻ nữa đương lúc ấu xung mà đã đánh đờn và đặt bài nghe rất thần tình như những tên Rameau, Schubert, Hordel v. v... Đứa trẻ Meyerbeer lúc bốn tuổi đã có tư cách rất đặc biệt về nghề nhạc. Lúc 9 tuổi đã đánh đờn trong một buổi hát cho thiên hạ nghe.

Một nhà đánh piano có tiếng người Ý tên là Pero Mozial lúc 7 tuổi đã được vua phong cho sung vào Viện âm nhạc Hoàng-gia ở nước Ý.

Nhưng đứa trẻ lạ đời hơn hết là anh chàng Camille Saint Saens lúc mới 30 tháng (chưa đầy 3 tuổi) mà đã đánh piano rất thâm trầm. Đứa bé chỉ ưng đánh piano mà thôi, chớ không màng chơi gì tất cả, và khi người ta cất đi thì khóc la ầm lên.

Chim Giao ở Singapour

Một bức thơ của ông Triệu-văn-Yên

Singapour le 27 Juillet 1929

Bạn Văn Trinh,

Từ bữa bước chơn xuống tàu (22 Juillet) đến nay, bây giờ tôi mới rảnh được, lật đật viết thơ về cho bạn, tức là cho cả thảy anh em độc giả Thần - Chung. Chuyến đi nầy, trừ sự gian nan lộn xộn về giấy tờ ra, trước khi xuống tàu, cũng không có chi gọi là lạ. Ra khỏi Cap rồi thì Giao nằm lừ bừ không ăn uống chi đặng, vì sóng cũng khá to.

Chim và tôi khác hẳng. Hễ có gió biển nhiều chừng nào thì ăn bằng hai chừng nấy ! Rồi đêm lại thấy « con gà nhỏ » của mình mà thương quá ! May thầy chuyến nầy, anh em tôi gặp 15 vị học sanh Annam ta sang Pháp, trong đó có M. Cao-Chánh nữa.

Tôi có mời anh em học sanh lại Động-Thiên đãi một bữa cơm chơi, chuyện trò rất vui vẻ M. Cao-Chánh chúc cho Chim Giao đặc thắng. Tôi thay mặt Chim Giao chúc lại học sanh đi đường đặng biển lặng sóng êm rằng trau dồi kinh sử hẫu lúc trở về làm rạng vẻ non sông sau nầy.

Xem qua trương thứ nhì

VỤ PHAN - VĂN - KIM

trước mặt Tòa Đại-Hình

Tội - nhân bị khổ sai chung - thân

Lai lịch tội nhân

Người bực trung, mặt hơi dài dài má đỏ láng láng, tóc đen ra chồm hổm chấm gáo tới cổ, Bộ râu nghạnh trê thả xuống xụi lơ. Mặc một cái áo sàng trắng may kiểu chệt bâu đỏ, nút khuy, tay rộng Quần vải trắng cũ cổ lim leo. Chơn không. Con mắt sáng coi quả quyết, miệng tròn, nói năn chậm rãi : ấy là Phan - văn - Kim. Ấy là người bấy lâu nay ai ai cũng trông thấy mặt tại Tòa Đại-Hình. Phan-văn-Kim người ở đâu? thế nào ?

— Sanh đẻ ở Cholon, 35 tuổi vượt Côn-nôn ở tù tại Thudaumot, coi việc quét tước nhà cho ông thanh-tra mật-thám Rossi. Thừa lúc ông nầy vắng mặt, lén lấy chìa khóa mở sửa vào cạy tủ ăn cắp hai cây súng lục hiệu *Mauser* số 59.380 và hiệu *Astra* số 53.415. Thêm một số tiền 260p. rồi giông thẳng về Biênhoa, Saigon, Cholon, lo tìm phương bắn quan bồi thẩm Gorse . . . .

. . . Nhằm ngày 22 Mars 1929. Trước khi lo công việc mình, có ghé viếng mả ông Phan châu-Trinh ngày 20 Mars trong mình có bọc theo 20 bi súng mà không có một ai hay.

Dường như quan bồi-thẩm Gorse chưa tới số, nên không gặp ngài … lại gặp quan bồi-thẩm Nadaillat. Ông nầy chưa bỏ phần. Phan-Văn-Kim bị bắt, tự xử.

Trước mặt tòa áo đỏ

Từ bảy giờ rưỡi đến 10 xong việc. Ông *Nepveur* ngồi chánh tòa, hai bên có ông *Hồ hữu Trí* và *Walrand*. Quan chưởng lý là ông *Moreau*. Bốn ngài thẩm án Annam : *Trần quang Huê Lữ thái Bình Huỳnh tấn Kỳ Nguyễn ngọc Tự*.

Trong tòa, lính mã tà, ngoài tòa lính sắn-đầm. Người ngồi coi, chật được ba phần, có nhiều đàn bà, con gái.

Tòa kiểm duyệt bỏ một đoạn

Anh ta thuật chuyện rõ ràng sự ăn cắp súng rồi, thì Tòa hỏi Anh nói anh vì quê hương sao lại thay hình đổi dạng ? » :

— Tôi là tù vượt ngục không muốn cho ai biết.

— Vì quê hương sao lại chạy trốn ?

— Tôi chạy vì tôi biết tôi bắn lầm. Tôi thấy ông Nadaillat tưởng ông Gorse, nên tôi bắn. Tôi bắn trên không trước là vì tôi muốn cho nó biết lỗi nó, rồi sau sẽ bắn chết — Ai hay không phải người tôi muốn bắn nên tôi không bắn. Thà tôi chết chớ không thèm bắn người vô tội.

— Mầy bóp cò rõ ràng, nhưng đạn mắt lẹ không đi, nên trật đó thôi !

— Tại nó lầm, cái đầu chạy, sao biết tôi bắn trật ?

Nói tới đây anh ta cười ...

— Bắn rồi, mầy còn cười. Ăn nói cốc cần không biết à ?

— Việc gì ăn-năn, tôi làm việc công lý mà !

— Mi có sự chi chữa mình chăng ?

— Tôi không có sự gì chữa mình. Anh … nói nhiều nữa, rất tiếc không thể thuật nguyên lời đây được. Từ đầu chí cuối anh ta đều nhận việc anh ta làm, không có tỏ dấu chi sợ sệt, không tỏ dấu chi ăn năn, dường như anh ta giởn với cái chết trước mặt vậy.

Gặp các người chứng

Trước hết kêu ông Nadaillat vào. Ông Nadaillat khai rằng, ngài ngó ngay Phan văn Kim, thấy đưa hai tay lên, khi bắn trật rồi, còn muốn bắn tiếp nữa liền. Ông quả quyết như vậy.

Phan-văn Kim ; « Quan lớn nói ai không tin. Tội tù nói ai tin. Tôi bắn bổng trước để day mặt lại coi, chừng tôi biết không phải tôi có bắn nữa đâu.

— Sao trước mặt quan Bồi-thẩm mầy không nói vậy.

Tòa kiểm duyệt bỏ một đoạn

. . . . Tôi biết tôi bị xử tử, cần gì phải chối.

Người chứng thứ nhì, là người An-lê, tên *Monroe*, khai chỗ, mà ông Kerjean dịch nhỏ quá không nghe được. Kế đến ông lục sự Sisco. Ông nầy thuật lại lúc Phan văn Kim lên Tòa đòi thăm quan chánh Chưởng-lý, không có giấy tờ bị đuổi ra, rồi trở vô kê súng nạp ở kẹt cửa mà bắn..., giống hệt như trong lời buộc tội.

Người chứng thứ … là ông *Rossi* thanh-tra mật-thám ở Thudaumot. Ông nầy thuật lại mấy ngày mình vắng mặt, giao chìa khóa cửa cho tên đội Sở-Kiểm, đến khi về thấy mất súng và tiền bạc nữ trang mới biết.

Phan-văn-Kim : « Trong tủ còn để nữ trang nhiều lắm tôi có lấy đâu ! »

Tới người chứng thứ năm là thầy *Lê Văn Chất* làm thông ngôn tòa. Thầy khai khi thấy Phan-văn-Kim toan bắn phát súng thứ nhì nữa, thì … giữ quần trúng anh ta.

Phan-v-kim : « Thầy nói láo, sợ chết, cúi đầu chạy trước, rồi dụng ghế ngã. Ghế ở xa một vói (anh ta ra bộ) làm sao mà liệng được ?

Quan Chưởng - lý buộc tội.

Trước hết ngài kể sự toan ám sát từ đầu chí đuôi. Ngài nói rằng : « Người ở trước mặt ta đây là một tên du côn hoang đường, nhưng còn có *lương tri lương năng*. Người ấy muốn bắn một người mà mình không quen biết, người nầy là một người thay mặt tòa án xử nầy. Tuy coi ở ngoài, anh ta ăn ở bộ hiền lành, nhưng bề trong anh ta đã tính sẵn. Nên tính mình trong nhà ông Rossi anh ta rõ biết hết từ chỗ nhà đến loài vật. Tôi lấy làm lạ sao ông Rossi cất súng của mình rất kỹ lưỡng quá, cho đến nỗi người nào mà tay mạnh một chút, vào mở cửa tủ thì lấy được liền. Khi gặp con gái ông Rossi thì Kim nói rằng : « Ông về rồi, tôi đi mua nước đá ». Tôi kể sự đó lại, ta có ý muốn cho các ngài để ý đến hai điều nầy :

1° Ý muốn giết.

2° Việc tính sẵn trước.

Tuy bắn không trúng, nhưng cái tội sát nhân sắc còn đó rõ ràng-ràng. Rồi ngài đọc mấy điều nghị định của tòa Thượng thẩm Pháp chứng lời nói của ngài, rồi ngài lại tiếp :

« Ở trước mặt ta có một đứa không biết ăn năn, … ngụy mà thôi ; …

minh làm là được danh dự lắm, vì có mấy nhà viết báo ở đây làm quảng cáo cho mình! Tên nầy là tên vô tội lôi ra tân Thần Đạo Đức biện ra, để xử các quan tòa? Sao nó biết quan tòa là bất công nhỉ? Chứng cớ ở đâu? Lấy chỗ nào mà quả quyết như vậy? Nó lấy quyền gì mà làm tòa xử Tòa-án? Anh ta là người biết đọc chữ Pháp, người ta thấy trong tay anh ta có một đoạn nhựt trình về chuyện tên Benoit bầu quan Chưởng-lý để binh Fachot, ở Pháp. Anh ta biết đọc như vậy, lại thêm cái ảnh hưởng ở ngoài thâm nhập vào, làm thế nào mà anh ta không tận tụy cho việc mình toan lo sắp đặt sẵn được? Vậy thì xin các ngài nầy lấy công tâm mà trừng-trị rất nghiêm kẻ ấy, để làm gương cho đoàn hậu tấn sau nầy: Tôi xin *buộc tội chết chém*.

Trạng sư Zévaco cãi

Ông bắt lại lời quan Chưởng-lý cho là có ảnh hưởng ở ngoài xông vào, Phan-văn-Kim nói đến kẻ ra một đoạn người xúi dục, nào tư Mát, nào Paul Daron, nhưng sau điểm không được bằng cớ nào, người ta nói Kim là người đi Tàu mới về, có gì làm chứng ở đâu? Cái cử chỉ của anh ta bất quá là cái cử chỉ của một người *điên dại* mà thôi. Quan chưởng-lý cử binh Fachot nên ní Tòa tha bỏng cho tên Benoit, tưởng các ngài cũng nên coi theo đó mà rộng lượng tha thứ cho nó nhờ. Các ngài có thiếu gì cách trừ nó. Xin các ngài đem lòng thương, đem lòng khoan dung kêu án nó.

Tòa định lại trong năm phút để bàn tính. Mười giờ thiếu 15. Khi trở ra thì cho tội ấy có cớ dung chế được (circonstances atténuantes) nên kêu án *Phan van Kim bị khổ sai chung thân*. Cho suy nghĩ 3 ngày, để chống án về Tây.

Vụ án mạng ở đường Duranton

Huỳnh văn Vẻ nay ra thể nào?

Hôm kia bổn báo có nói Huỳnh văn Vẻ, người bắn mẹ vợ và vợ ở đường Duranton khó sống được, vì anh ta bị mổ xẻ. Không ngờ anh ta gượng sức lại. Có bớt nhờ vậy mà hỏi anh ta tự sự. Anh ta khai thiệt như cũ cả, không có thêm điều gì mới.

Chim Giao đi Singapour

Một bức thơ của ông Triệu-văn-Yên

(Tiếp theo)

Sáng thứ tư tối sáu giờ (24 Juillet) tàu mới đến Singapour. Xem xét giấy tờ xong, 9 giờ chúng tôi mới lên bờ *được*. Trên nầy câu *M. Tạo* là bạn thiết của tôi đã đứng chực sẵn tiếp rước anh em tôi rồi!

Vài giờ sau Chim Giao và tôi gặp M. Hooi-Hye tại hãng anh ta, anh ta vui vẻ tiếp rước hẳn hòi lắm.

Ngày giờ ít quá, nên chiều lại đi dượt liền tại sân của ông thầy thuốc Lim-han-Hoe, cách châu thành Singapour 15 cây số. Cái ăn của ông docteur chúng tôi không biết bao giờ trả được. Cả thảy 29 người đi dự tranh cuộc vô địch nầy, nếu mình không «o-bế» cho cặp gà của mình thì hư hỏng mất.

Nhờ ông *Lim-han-Hoe* mà mình có dịp xem tài W. Lo, và em *gái của va là Miss Lo*, vô địch Hongkong, cũng đi tranh vô địch kỳ nầy. Ông Docteur mời anh em dượt chơi, Giao bị sổng tay mới vừa khá khá nghe nói có W. Lo cũng ráng theo coi dáng kiếm thế trừ. Thiệt tiếng đồn không sai, W. So tài cỡ Giao sấp lên. Chim ngồi ngoài ngứa nghề có vô dượt đâu nửa giờ hay quá. *M. Hoo Hye* với W. Lo thay phiên dượt Chim. Mãn cuộc *Hooi hye* ra nói chuyện với tôi lúc nầy *Chim* khá hơn hồi lúc anh ta qua Saigon nhiều, vì *Chim* lưng to, ngực nở, có lẽ *Chim - W. Lo - Bongsoo* và *Hooi-hye* đi tới độ áp chót, *demi-final*. (*Paul Clere* không biết vì lẽ chi mà cáo thối, hay là nghe lúc nầy nhiều anh tài các nước nên

Một cái nhà dùng để soi biển

Người ta sắp cất ở thành New York một cái nhà «quét mây» rất đồ sộ, cao 36 từng và cao khỏi mặt đất là 260m. (Tháp Eiffel ở Paris cao 300 m.)

Buổi tối thì trên chót nhà ấy lại có một con đèn pha chiếu sáng ra biển, xa đến mấy mươi hải lý cốt để chỉ đường cho tàu bè và các phi thoàn.

TIN TÀU

Saigon—Hai-phong

Người ta vẳng tin chiếc tàu G. G. Roume mấy hôm rày vì ngoài Hai-phong có bão lớn. Chiếc Roume hạ Saigon hôm thứ sáu 26 Juillet đặng ra Hai-phong có tin trước của hãng Nhà-Rồng, cho hay rằng chiếc Roume đã đổi hướng gió mà chạy. Nhưng sao tới nay cũng vẫn bặt tin.

chạy một chặng? Dầu thế nào mặc lòng, ta có thể trông mong cho "cặp gà" của ta được, trừ Hooi-hye ra không ai địch với Chim nổi. Tới 3 Aout nầy thì đánh trận đầu: *9 giờ sớm mai thì Chim gặp Lâm-yet-Seng, 10 giờ thì Giao gặp Chin nui, là người Malais đánh banh có tiếng.*

Cuộc đi nầy anh em chúng ta có chỗ mong-mỏi nhiều quá, nhưng nghĩ tới đường tài chánh thật rất eo hẹp.

Nhờ hai trận đánh banh lập ở C. S. A. vừa rồi góp chừng 700$. trừ các tiền sở phí còn lại 350p. Mua giấy tàu hết 200p Bạo gan thật! Còn trên 100p. mà dám đi Malaisie! Sở phí bên nay thật quá trời, không biết khi trở về dây có dám bước chơn qua Bangkok vừa đi vừa đánh dọc đường hay chăng?

Vô địch Hongkong W. *Loo* có hứa với chúng tôi, nếu không đi Java, Khi về sẽ ghé lại Saigon đánh chơi. Còn Hooi-Hye qua tháng hai năm tới sẽ chịu qua bên mình mà tranh vô địch Nam-kỳ... Sự đó để lại sẽ lo sau, bây giờ chỉ lo sao cho người ta không chê cười mình. Tôi chắc rằng anh em bên nay biết được tình đánh anh em chúng tôi đi Malaisie, không lẽ làm lơ mà bỏ chúng tôi đâu. Chúng tôi trông cậy anh em lắm. Mà anh em cũng nên mong mỏi cho anh em chúng tôi.

Triệu-văn-Yên

Về việc Tàu với Nga

Tin báo Tàu, ngày 29 do Hongkong.—Bên Nga cứ theo các điều kiện trong tờ tối-hậu-thơ mà ép buộc Tàu phải theo, song Tàu không hề núng, lo sắt sức phòng ngự. Ngày 22, một đạo lớn quân Nga tràn vô gần ga xe hỏa Mãn châu lý mà khêu chiến, bắn đạn một trăm tiếng súng lớn chi thiên. Lại phái 17 chiếc máy-bay bay trên địa phận Tàu để do-xét quân tình, bị quân Tàu đuổi chạy về.

Quân Nga khiêu chiến luôn mấy ngày, song quân Tàu cứ yên lặng không nhúc nhích.

Chánh - phủ Tàu định đem việc Trung Đông giao cho tòa án quốc-tế phân xử, song bên Nga nói sức phân đôi, e không có thể giải quyết bằng một cách hòa bình được.

Tin ngày 30, Hongkong. — Bên Nga biết rằng đọa Tàu không ăn thua chi, bèn dỡ ra thái độ mềm mỏng. Các lãnh tụ Tàu ở Phụng-thiên vâng lịnh Chánh-phủ Nam-kinh tính lìa khỏi đất Nga.

Song bộ ngoại giao Nga cầm các viên lãnh sự ấy, lại xin đừng về vội, ở lại cho cuộc giải hòa. Các viên ấy dá đánh điện về nhờ trong - ương chỉ biểu cho phải làm thế nào.

Ngày 28, đại biểu Nga cùng với chánh phủ Liêu - đông (Trương - học-Lương) bàn luận về sự thôi binh. Quân Nga lui trước vài mươi dặm, rồi quân Tàu cũng lui vài mươi dặm... Hôm nay thì Trung Đông có thể giải quyết bằng cách hòa bình được.

QUINQUINA COUSIN

Ce tonique préparé avec des vins de toute première qualité, est un apéritif puissant et un reconstituant de premier ordre

Son emploi régulier redonne force et énergie aux personnes affaiblies et entretient la santé chez les bien portants.

Ce VIN n'est pas un médicament

SEULS AGENTS POUR L'INDO-CHINE

Lucien BERTHET & Cie

SAÏGON

Hỡi Đồng-bào!

Hãy tiện-tặng đi. Nên nghĩ tới việc tương-lai của quí đồng bào của gia-quyến quí vị và của nước nhà. Người nào mà không có tiền dư thì không làm gì được cả!

VIỆT–NAM NGÂN-HÀNG

Những thứ xe

DELAGE

sáu máy

14 và 17 mã-lực

Không phải chạy trên đường mà lướt trên mặt đất.

Société des GARAGES CHARNER

SAIGON

CHÚ Ý! CHÚ Ý!

Một đêm hát đặt-biệc

Tối bữa thứ sáu 2 Aout ngày, bạn hát TÂN THINH là gánh hát cãi-lương có danh bấy lâu nay, sẽ hát một đêm đặc biệt, để giúp cho hội BẮC-KỲ ÁI-HỮU làm nhà hội quán.

Sẽ hát 3 xuất tuồng mà xuất nào cũng hay:

1—Mạnh-lệ-Quân thoát hài
2—Mộc-quế-Anh dưng cây
3—Vạn-huê-Lầu hỏi tra án Tiêu-đình quí)

Không có mấy gánh hát, hát trong một đêm cả 3 bổn hay như vậy. Đó thiệt là một dịp ít có, xin đồng bào chớ nên bỏ qua.

Đúng 8 giờ đêm 2 Aout 1929, khai diễn tại rạp Thành-Xương. Giá chỗ ngồi như vầy: thượng hạng 2p.00; hạng nhứt 1p.50; hạng nhì 1p.00; hạng ba 0p.50.

Đêm hát ấy vừa mua vui, vừa làm nghĩa, đồng bào nên chiếu cố cho đông.

BẮC-KỲ ÁI-HỮU lai-cảo

Nhớ xem tiểu thuyết mới «Chưa dứt hương thề» nơi phụ trương, hay lắm.

Và tiểu thuyết «Phụ lời non nước» nơi trương thứ sáu.

Ai mua xe?

Xe Talbot sáu máy, còn tốt lắm. Ai muốn mua xin do Thần-Chung, 23 đường Filippini mà hỏi.

LƯƠNG-MINH-KÝ DƯỢC TỬU

MÔN BÀI SỐ 341 ĐƯỜNG THỦY-BINH, CHOLON.— Gởi mandat xin đề Monsieur LƯƠNG-HONG, patron de la maison LƯƠNG-MINH-KÝ

Sâm nhung kê dược tửu

Rượu thuốc nầy chuyên trị đờn bà chân âm không tồn, xương đau nhức mỏi, kinh nguyệt chẳng đều lại thường ở trễ, bạch đái, bạch dâm, ho hen đàm suyễn, ăn uống không ngon khí tư huyết nhược lâu chẳng có thai, hoặc tiểu sản hư, đau bụng nhức đầu, mất lòa lưng mỏi, tứ chi bải hoải, dùng rượu nầy thì thấy kinh nguyệt điều hòa, thiệt là một thứ rượu [illegible] hạng nhứt vậy. Mỗi ve lớn..1$00 Mỗi ve nhỏ...0.60 Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Bổ thận dược tửu

Phàm đờn ông, đờn bà, lao tâm lao lực quá thì [illegible] huyết suy nhược, tinh thần bải hoải miệng lưỡi khô khan ăn uống không ngon, đường đại tiện không thông, các chứng ấy bởi thận hư mà sanh ra, nếu uống rượu nầy thì bồi bổ thận tỳ. còn đờn bà tử-cung hàn lãnh, lâu năm không có thai dùng rượu nầy thì sẽ bổ huyết mà làm cho nguơn khí tử cung có thể chắn tinh vậy, nếu phụ phụ đều dùng thường rượu nầy sẽ mau có thai. Mỗi ve lớn. 1$00. Mỗi ve nhỏ...0.60 Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Bổ huyết dược tửu

Huyết là quan hệ trong thân thể người ta, con người dầu mạnh dầu yếu cũng bởi huyết mà ra dùng thứ rượu thuốc nầy thì huyết khí trở nên tươi tốt, vô luận nam, phụ, lão, thiếu, huyết kém thì dùng ngay rượu nầy uống thường thì khí huyết hồi nguyên thân thể tráng kiện thiệt là một thứ rượu vô song vậy.

Mỗi ve lớn................ 1$00
Mỗi ve nhỏ............... 0.60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Chưởng tử dược tửu

Nói về đường tử tức tuy bởi thiên mạnh thật, song cũng nhờ có sức người bồi dưỡng thân thể, thì âm dương mới hòa hảo mà sanh ra khí huyết đầy đủ, để tiêu trừ bá bịnh. Nên già trẻ mà tinh lãnh khí huyết suy kém mộng mị di tinh, mất lòa, nhứt đầu, mang mòn hòa suy, phòng sự không đủ sức, như thế thì sanh con sao được. Bổn-hiệu chế ra thứ rượu nầy dùng nhơn-sâm, lộc-nhĩ các vật quí đặng để bồi bổ nguyên khí giúp việc phòng sự, thiệt là một thứ rượu thuốc vô song vậy.

Mỗi ve lớn .... 1$00
Mỗi ve nhỏ .... 0$60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Trật đả dược tửu

Thứ rượu thuốc bí truyền của bổn đường nầy chuyên trị thương tích té đánh bị thương, *khử phong khử thấp tán phong tán đàm, khỏi phù khỏi thủng, hoặc tứ chi rủ liệt, sơn phong chướng khí, dùng đến ứng nghiệm như thần, nếu không bịnh mà dùng thì bồi bổ nguơn khí, khỏe mạnh sống lâu.*

Mỗi ve lớn 1$.00
Mỗi ve nhỏ 0$.60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ

Sứ quốc công dược tửu

Rượu thuốc nầy chuyên trị nam, phụ bị chứng phong khí, ngủ trướng, tứ chi nhức mỏi, miệng mắt xếch méo, xương đau nói năng tức ngại, bán thân bất toại, phong đàm hạc tất các chứng ấy dùng rượu nầy mà trị thì kiến hiệu ngay.

Mỗi ve lớn 1.$00
Mỗi ve nhỏ 0.$60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Chu-Công bá tuế tửu

Phương rượu thuốc nầy trước nhà ông Chu-Công đã ba đời thường dùng, ngày nay truyền khắp các nơi ai dùng cũng đều khen là công hiệu, già trẻ mà khí huyết hư nhược đau xương nhức mỏi mắt lòa, nhức đầu tứ chi vô lực nằm ngủ mộng di, dùng rượu thuốc nầy hiệu nghiệm rất mau.

Mỗi ve lớn................ 1$00
Mỗi ve nhỏ................ 0.60
Mỗi ngày uống ba lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Vệ sanh tửu

Thứ rượu thuốc nầy chuyên bổ về thận khí suy nhược làm cho tráng dương ích tinh, giúp việc cho phòng-sự thiệt là công hiệu. Nếu khí huyết kém suy, nhức đầu lòa mắt, mang mòn hòa nhược, nguyên dương bất cố, làm cho việc phòng sự không bền, nên dùng rượu nầy thì thật là làm điền chung ngọc tỷ.

Mỗi ve lớn . . . 1$00
Mỗi ve nhỏ . . . 0.60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ

Linh chi lộ

Thuốc bổ nầy uống nó bổ khí huyết mạnh gân cốt, thêm não lực, ích thọ sống lâu, làm cho râu tóc đen lại, già trở nên trẻ và nó trị được hết thảy các chứng bịnh hư nhược như là tiên thiên chẳng đủ, bịnh hậu kém bổ, âm dương đều hư, thận suy khí huyết đều kém mắt vàng mình gầy ốm, mỏi lờ lệt, tai điếc, tinh thần bải hoải, hay quên đau lưng mỏi gối, chơn tay yếu ớt, không muốn ăn uống, ngủ không yên giấc và đờn bà nguyệt kinh không điều, xích bạch đái hạ, lâu không thọ thai, uống nó đều hay lắm.

Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 muỗng lớn. — Ve lớn 2$00 — ve [illegible] 1$00

Vạn ứng dược tửu

Phương rượu thuốc nầy chuyên trị nam phụ lão ấu bị chứng ban phong, phong thấp, chơn xương, gân nhức, bán thân bất toại, năm dương không dậy mình nóng, hoặc lạnh bụng đau kết bế, mắt phát thương phong, thất tình thần khuất kết, nguyệt kinh chẳng đều, mình bị thương tích, sơn phong chướng khí dùng rất công hiệu, nói không xiết được.

Mỗi ve lớn . . . 1$00
Mỗi ve nhỏ . . . 0.60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Tuyên niên ích thọ tửu

Rượu nầy chuyên trị âm dương bất hòa, tửu sắc quá độ thận suy tinh lạnh dương sự bất cử, sức lực hư tổn dùng rượu nầy tức thì âm dương điều hòa, thêm tinh bổ thận, phàm đờn ông đờn bà tinh khí hư nhược, tứ chi bải hoải dùng rượu nầy thiệt là hay lắm, không bịnh dùng thường thì được mạnh sức mà bá bịnh không dám phạm đến.

Mỗi ve lớn.............. 1$00
Mỗi ve nhỏ.............. 0.60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Phong thấp dược tửu

Thứ rượu thuốc nầy, là một phương rượu thuốc bí truyền của Bổn-hiệu, lại hết sức nghiên cứu trong mười năm nay, chuyên trị các chứng sau nầy: mỏi mình đau xương tứ chi yếu nhược chơn tay bải hoải, cử động không được, bán thân bất toại, chơn tê lưng mỏi, phong đàm hạc tất, gân cốt nhức đau, thân thể hư nhược, khí huyết kém suy, thận thủy hết tác. Các chứng bịnh ấy dùng đến thì thấy hiệu nghiệm tức thì, còn ngày thường mà dùng rượu nầy thì bá bịnh không dám phạm đến.

Mỗi ve lớn ......1$00
Mỗi ve nhỏ 0.60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ.

Thanh huyết giải độc dược tửu

Phàm những nơi đã hội lớn thì những sự chơi bời huê nguyệt cũng nhiều, cho nên mới sanh ra các bịnh Huê-liễu. Song đừng tưởng mấy chứng ấy thuốc rửa là hết bịnh đâu thiệt rửa nó chỉ khỏi tạm thời rồi không bao lâu chứng bịnh lại phát ra, tốn tiền vô ích. Nay bổn dược phòng chế ra thứ rượu thuốc hay uống nó thanh huyết độc, trừ thấp nhiệt, diệt vi trùng truyền nhiễm, chuyên trị hết thảy các chứng bịnh tim la, hột xoài, cù đinh, thiên pháo, ung nhọt, ghẻ lở, bịnh trĩ, và dương thống độc và đờn bà nhũ ung, thật là rất hay thần hiệu.

Ngày uống 3 lần sớm, trưa, tối mỗi lần 2 muỗng lớn. Ve lớn 2$00. Ve nhỏ 1$00

Rượu thuốc chữa ghiền

Trước 1 giờ tới bữa hút thì uống hễ mỗi ngày đặng phát hút 1 chỉ thì mỗi lần uống đổ 2 chén nhỏ, mà mỗi ngày hút mấy lần thì cũng phải uống mấy lần, phải uống luôn chớ không đặng bỏ quảng theo đúng phép như thế thì hễ ghiền nhẹ chỉ nửa tháng kiến hiệu, còn ghiền nặng cũng trong 25 bữa thì hết ghiền, khi hết ghiền rồi cứ uống thêm đỗ 15 ngày nữa thì thật [illegible] hảo hoàn, mà thân trở nên tráng kiện bấy giờ thấy ả phiện còn ghét nữa kìa, ấy thật là phương thuốc rất thần hiệu.

Ve lớn... 2$00 — Ve nhỏ... 1$00

Cứu cấp vạn ứng dầu

Dầu nầy của bổn dược phòng nghiên cứu đã lâu, lại lựa thuốc tốt mà chế ra, nó trị được bá bịnh đều rất hay thần hiệu, nếu thình lình mắc chứng nguy cấp thì uống ngay một ve, 10 phút chưa hết lại uống 1 ve nữa, uống tới tỉnh lại hết bịnh thì thôi, nếu thấy thổ ra thì lại cũng cứ uống cho tới hết thổ thì bịnh phải lành, còn nít uống đổ 3 giọt. [illegible] những chứng cảm mạo, trúng phong trúng đàm, trúng thử, nhức đầu nóng lạnh đau bụng ỉa mửa, [illegible] bịnh [illegible] sưng phù, đau răng đau cổ họng [illegible] ngoài thoa trong uống linh nghiệm rất lạ.

Mỗi ve giá .... 0$20

Bổ não trấp

Thuốc nầy là một vật bổ [illegible] rất hay phàm những người học hành hay buôn bán, phải dùng não lực nhiều quá mà thường uống thuốc nầy thì nó hay để thần ích chí khai [illegible] làm cho tinh thần sung [illegible] trị bịnh [illegible] và tinh thần [illegible] linh nghiệm hơn nhiều.

Mỗi ngày uống 3 lần, sớm, trưa, tối, mỗi lần 2 muỗng lớn.

Ve lớn giá 2$00 — Ve nhỏ 1$00

Hổ cốt mộc qua tửu

Thứ rượu nầy [illegible] khử phong khử thấp, làm cho tiêu thực, tán tích, [illegible] phong hàn phong thấp chơn tay mỏi mệt, gân cốt nhức đau, trúng phong trúng đàm, dùng thiệt là hiệu nghiệm.

Mỗi ve lớn .... 1$00
Mỗi ve nhỏ 0.60
Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần 2 ly nhỏ

Saigon — Imp. du Than-Chung

Le Gérant; NGUYEN-VAN-BA

Nhựt-Nguyệt-Minh

Thầy coi tướng.

Tôi là thầy xem tướng coi quẻ đã có tiếng trong lục tỉnh, cúi xin mời quí khách có giờ rảnh nhẹ gót đến coi cho biết phú, quí, họa, phước. Tôi biết chị bịnh tà ma, sửa xương đổi tánh người và trị bịnh đau trĩ.

Nhựt-Nguyệt-Minh
Face gare Mytho (Cholon

Trường học

Nguyễn-thị-Tiên

Quai de la Marne — Khánh-hội **Saigon.**

Ngày 1er Août 1929 trường học cô « NGUYỄN-THỊ-TIÊN » có dạy thêm một lớp ban đêm, từ 7 giờ tới 9 giờ, trường tôi mở đặng 7 năm rồi, nhờ sự ân cần nên học sanh học cũng vừa đông, và lại kỳ thi tiểu học năm nay, 15 học sanh đi thi đậu hết. Vậy xin quí ông quí Bà ở lục tỉnh muốn gởi gắm trẻ em đến học cho bổn trường hay trước. Còn về phần nữ học sanh thì tôi dạy thêm thêu thùa đủ thứ, thêu khăn, thêu dù, làm chăng đủ kiểu, áo lạnh và vớ lạnh cho mấy bà, cùng làm dentelles và ngày thứ năm tôi có dạy làm bánh trái và nấu ăn. Xin quí ông quí bà chiếu cố, trường tôi cất nơi chỗ cao ráo rộng rải, liền sở phi ti nên tính rẻ hơn các nơi.

La Directrice : Nguyễn-thị-Tiên

Hảng Bảo Hiểm

Assurance Oversea

N° 72 rue Pellerin—Saigon

Adresse télégraphique : Overseo Saigon.
Téléphone : N° 988

Kính cùng quí Ông quí Bà ;

Quí vị nào muốn biết trước giá bảo hiểm xe là bao nhiêu thì hảy viết thơ cho hãng biết muốn định « giá xe » là bao nhiêu, xe « mấy ngựa » và muốn bảo hiểm cho chủ xe, cho Chauffeur và cho người ngồi trong xe không Bảo kê mấy người.

Xin cho biết quí vị có bảo hiểm rồi năm trước với Hãng khác chăng đặng chúng tôi tính giá nhẹ.

Ký tên thay cho Hãng :
Jacques Lê-văn-Đức

Vạn-Hồi-Xuân dược-phòng.

Rue Schrœder N° 25 Saigon
(Hiệu ông cọp bãi)

SÂM NHUNG BẠCH PHỤNG HƯỜN

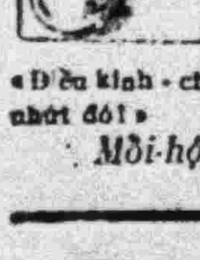

Trị đờn-bà con gái để chửa, huyết ứ huyết bằng, làm mửa, đau ruột, có tháng khi nhiều, khi ít, hư nhược tử-cung, bạch đái dầm dề các chứng. Thiệt là : « Điều kinh - chưởng - tử an thai đệ nhứt đơn »

Mỗi hộp . . . . 1$00

Pensionnat SADEC

Tiểu học văn-bằng ngày 6 Juin 1929, gởi đi 21 trò đậu 17 trò. *Sơ học văn-bằng* ngày 17 Juin 1929. Gởi đi 15 trò đậu 9 trò. NGÀY TỰU TRƯỜNG 1er Août (nhằm 26 tháng sáu Annam)

Nhớ gởi thơ dặn trước chỗ kẻo hết.

Cai trường :

Lời rao

Muốn bán một cái xe hơi hiệu CITROEN limousine số C. 9441 *bốn máy 10 ngựa, đồ phụ tùng: còn đủ, hai cái kèn hơi, vỏ còn tốt lắm. Ai dư xài.*

Do nơi đường Taberd N. 182

Muốn bán

Một cái máy hát bóng đủ đồ, có cả bàn để máy, vải bố màn để làm rạp, cột và giây treo cờ, 12 cái bàn cẩm cờ, chiêng và trống, một tấm bản hiệu, 180 cái ghế bằng sắt và bằng cây, tất cả những thứ ấy chứa trong một cái ghe còn tốt, có cả buồm và chèo.

Hỏi tại nhà M. B. de Roland Syndic-Liquidateur.
34, rue Garcerie — Saigon

RẤT NHIỀU ĐỒ MỸ NGHỆ BẮC

ĐỨC-LỢI

105 109 Rue d'espagne -:- Saigon
(Kế dinh quan Xã-tây)

Bổn tiệm mong ơn quí vị chiếu cố trong ba năm nay nên bổn tiệm được thịnh đạt.

Vậy nên bổn tiệm lúc nào cũng có sẵn 10 bộ ghế Salon kiểu Tây, Annam, cảnh cải rất khéo rất hạp thời trang, tủ chưng theo Salon kiểu rất lạ, tủ thờ, kiếu, tranh liễn, bình phuông cẩn chạm rất xảo, tuế kiểu, bằng trắc và gỗ.

Đồ thau : Lư, chơn đèn đúc toàn thau lọc nước rất tốt kiểu kim thời bình bông và các món bằng đồng đen khăn tam khi chưng theo Salon rất đẹp.

Đồ thêu màu, tranh, áo gối, màn, bàn, v. v...

Bổn tiệm chỉ mong bán nhiều chớ không mong lời nhiều.

Vậy xin mong tấm lòng hạ cố của quí khách mà cho thương nghiệp của bổn tiệm được bằng người ngoại bang thì bổn tiệm lấy làm cảm ơn quí khách lắm lắm.

Chủ nhơn kính cáo.
PHÙNG-VĂN-LÂM
105-109 Rue d'Espagne -:- Saigon

Thuốc ho sắc vàng

Thuốc nầy trị những chứng ho. Như là ho gió, ho lao, ho tổn, ho sút huyết bất hạng lâu mau. Hễ uống thuốc nầy vô trong một hai ngày thì thấy tuyên giảm nhiều; ăn ngon, ngủ được, thì quả nhiên cốt ho phải tiêu trừ.

Bổn đường chẳng nệ tốn công về tại Trung-Nguyên lựa chọn được nhiều thứ thuốc tốt đem qua Việt-Nam bào chế ra một thứ thuốc để hiệu là Chỉ-Khái-Hoàn, ai ai cũng đều nghe tiếng. Mua sỉ thì tính giá riêng. Các tỉnh đều có gởi bán.

Giá mỗi gói......0$10

Thần hiệu Phát Lảnh Hoàn

Bổn đường chế ra thuốc hoàn nầy chuyên trị hàn đàm tà nhiệt bốn mùa cảm mạo; khi nóng khi lạnh, đầu nhức, các chứng trúng cảm, uống thuốc nầy thì tức kiến hiệu. Mua sỉ tính giá riêng.

Giá mỗi gói.....0$10

Mandat đồ gởi cho Huỳnh-Thanh chủ tiệm VẠN-AN-ĐƯỜNG
N° 86 Rue de Douaumont - Saigon

AN-THÁI-HIỆU

Tiệm bán bánh mứt
N° 3 rue Filippini — SAIGON
(Gần chợ mới bến thành)

Tiệm tôi mới mở thêm, làm các thứ bánh, mứt Bắc-kỳ, như là ; bánh trung thu bắc (bánh giẻo) bánh In bắc, bánh mứt đều làm bằng những vật liệu thiệt tốt và cách làm rất tinh hảo đúng phép vệ-sanh, có nước bông-bưởi rất thơm, lại làm toàn bằng bột nếp bắc, và đường cát trắng ăn thật ngon.

Xin mời quí vị hãy dùng thử những món thực phẩm rất quí của xứ nhà.

Bán sỉ và bán lẻ đều tính giá rẻ.

Phòng văn Biện sự

A. Nguyễn-v-Thinh

Agent d'Affaires
N. 26 rue de la Paierie Cantho
Phòng văn lo giúp việc kiện thưa.

TIN TRONG NƯỚC

NAM-KY

CHAUDOC

Cuộc tranh Coupe de la délégation Tân-châu. Xin hỏi : Nếu giám cuộc tư vị thì còn ai muốn xin dự chăng?

Từ ngày hội thể thao Chaudoc bày cuộc tranh bình đồng, thì mấy hội nhỏ trong tỉnh xin dự như: Tinhbiên, Nuisam, Ecole sportive, Chovam, Chaudoc B, Tanchâu. Tư ấy khiến cho ai nấy đều mộ thể thao. Bởi vậy cho nên làng nào cũng lo bảo ráng lập cho đặng 1 hội thể thao và quyết tập rèn cho giỏi chờ ngày hội Chaudoc cho bình sẽ ra tranh. Thật đáng khen ông chủ hội thể thao Chaudoc kéo bày cuộc vui ấy nơi linh thành. Nếu mỗi năm có như vậy hoài thì càng vui hơn nữa.

Rốt cuộc những hội tranh bình đồng năm rồi tại sân Chaudoc chẳng có hội nào phàn nàn rằng giám cuộc tư vị hội nào cả mà lại còn khen là khá.

Nói đến đây sực nhớ kỳ nghỉ chánh chung rồi M. Tiến là chủ hội Tanchau cũng vì lòng tốt hiến cho 1 cái bình đồng để cho những hội kế sau đây sẽ tranh tài đá sức tại sân Tanchau cho công chúng biết, lại một mình ông ấy làm giám cuộc.

Kết quả hội Longthuận ăn Long sơn ba bàn trọn.

Long phú ăn Hồng ngự 3 bàn trọn.

Tanchau B ăn Tânthanh 3 bàn trọn.

Sân Longthuận đá với Tânchâu B. Long thuận bắt thâm nhằm trên gió mà chừng 15 phút kế đó thì giám cuộc nói tới giờ giải lao. Longthuận vô đá rửa giờ sau đem banh vào lưới Tanchau B, đánh thua Longthuận 1 bàn, nhưng giám cuộc thổi tu-hít hors-jeu, khiến cho chiến tướng Long-thuận với giám cuộc cãi cọ nhau giữa sông chúng. Bao nhiêu cũng đủ cho M. Tr. không đáng làm giám-cuộc, bao nhiêu cũng đủ cho ông có chút tư vị hội ông, vì nếu hội ông thua ông không chịu.

Tôi trí ông tưởng rằng hội Long-thuận không còn ai biết chơi banh hay sao?? Lại ông chủ hội Long-thuận cũng chẳng thuộc điều lệ như ông. Nên chi ông tự ý ông thả lờ làm sao thì làm. Khán giả lố ý bất bình rồi ông nghĩ sao không rõ kể hỏi khán giả : « vậy chớ hors jeu chăng »? Khán giả trả lời : « Theo ý chúng tôi thì Long thuận ăn Tân châu B 1 bàn mà ông đã nói hors jeu » còn con mắt ông coi sao chúng tôi không biết » Câu trả lời làm cho ông sượng sần và ngạc nhiên. Thế thường bổn phận làm giám cuộc thì con mắt cho lanh lẹ, cho thuộc luật lệ mà lại có sự ngay thẳng mới đáng, cần gì ông phải hỏi công chúng làm chi.

Tôi nghĩ sợ e ông không hiểu luật lệ đá banh là khác. Hay là ông nói hội Long-Thuận nghèo ông không cho bình đồng. Hội Long-thuận bãi bình viết thơ cho ông nói rằng không thèm đá nữa. Mấy hội đến dự đều tỏ ý không bằng lòng mà ông đã hiểu chưa?? Trừ ra có Long-phú và Tân-châu B không hờn giận ông, là vì Long phú là làng sở tại Tân châu, còn Tân châu B là hội của ông, Long phú lãnh bình đồng là vì M. Dẹp là tướng chơi xấu ai ai cũng biết danh ăn gian mà giám cuộc cũng đành để vậy. Theo thể thì Tân châu B lãnh bình đồng mới phải, mà thật vậy. Nếu công chúng không tin thì đem hội Long phú đá với Tân châu B coi hội nào ăn cho biết. Không tại nào Long phú ăn Tân châu B cho rồi, lẽ gì hội Long phú mới lập mấy tháng nay còn Tân châu B thì đá lâu rồi. Ông Tr.. cũng biết, nên để hội ông giành bình đồng sợ công chúng dị nghị ông. Nếu ông Tr... còn làm giám cuộc tại không còn hội nào muốn xin dự nữa. Nghe nói lễ Noel nầy đây MM. Điềm Thiên có cho cái bình đồng mà không biết rồi đây ai làm giám cuộc. Nếu ai làm giám cuộc xin đăng tên vào báo Thần Chung có những hội sẽ dự. Nếu lấy theo lệ công tọi Long thuận sẽ lấy bình đồng chăng??? Ai nghĩ sao??

Người mộ thể thao.
La thanh Liêm

BENTRE

Một việc đổ hại cho bọn dân nghèo trong tổng Minh-trị

Nhắc đến cái cảnh nghèo nàn khốn khổ của bọn dân nghèo chúng tôi, tưởng khi các ngài cũng đã rõ thấu. Hết năm, mãng tháng lo làm chảy da phồng trán, đổ mồ hôi, sôi nước mắt, quần xà lỏn, áo mỏng tròn lấy lâm chơn bùn, tấm thân vất vả, nào biết sống là vui ; cái thân phận đọa đày bao giờ cho mãng kiếp ! Phơi nắng dầm mưa kềm một ngày chừng 3, 4 cắt, với số tiền nhỏ mọn nầy vừa đủ mua ít lít gạo, vài con mắm mà nuôi sự sống trong một cái gia đình khốn khổ của chúng tôi, vợ con ốm cuốt, nhà đồ cột xiêu thế mà lại còn phải nhịn nhút khi năm bảy xu, một các đặng để dành đóng thuế thân, nhưng rủi khi vừa lo gần đủ số thuế lại gặp lúc vợ con đau ốm thì phải lấy số tiền đó ra mà rước thầy chạy thuốc nên thành ra bê trễ. Bởi thế nên ngày 4 tây tháng bảy rồi đây chúng tôi đến làng đóng thuế thì cậu Xã làng chúng tôi bảo rằng « Vừa rồi có linh Quan dạy những tên dân nào chưa đóng thuế kể từ ngày 1 tháng bảy tây sẽ sau đều phải bị phạt một đồng, vậy các anh phải kiếm mà đóng liền bây giờ đây, tôi không thể nói lôi thôi với các anh được, cho mau đi!!! Nghe qua mấy lời dọa nạt của cậu Xã dường sét đánh bên tai, bởi nầy nghe cậu dạy kiếm mà đóng số tiền phạt song biết kiếm đâu bây giờ, thôi thì đành phải đi vay bạc tháng tiền ngày đặng đóng vào cho đủ....

Than ôi ! Cái thân phận nghèo nàn phải chịu nhiều lời khó khăn rồi. May thay! trong lúc chúng tôi đang buồn rầu than thở lại đặng tin quan tân Chủ tỉnh Bentre đến viếng quận Thạnh phú, ông Ngô quang Sâu là đại biểu cho dân trong tổng Minh trị đem những sự khổ não của chúng tôi mà bày tỏ cùng Quan Chủ tỉnh, cầu xin Ngài ban ơn thương xót giùm cho bọn dân nghèo chúng tôi mà tha số tiền phạt về tội trễ thuế. Thầy nói sự trễ nải đó là một sự bất đắc dĩ huống chi số thuế thân hãy đừng mấy rất đối với bọn dân nghèo tưởng cũng nặng rồi lắm rồi, nếu Quan lớn còn phạt nữa thì thương hại cho chúng nó lắm, Ngài qua mấy lời yêu cầu rất chánh đáng của Thầy hội đồng sáu quan Chủ tỉnh lấy làm lạ vì ngài không có ra lịnh phạt bao giờ, ngài có dạy phạt những tên dân cứng bịnh có tiền mà không chịu đóng thuế cũng những dân du hí không lo làm ăn thả trôi nổi theo mấy góc đàng xó chợ, còn bọn dân nghèo lo làm ăn ngài cũng thương xót chúng nó lắm. Liền đó ngài dạy qua hỏi ông Đặng văn Của quận Thạnh-phú về vụ phạt nầy thì ông Quận ngơ ngẩn ra dáng sửng sốt vì là trát dạy phạt là do nơi tay ông quận thảo ra truyền lại cho các làng phải bãi cái lệ phạt ấy đi, nếu làng nào thâu lỡ của dân rồi thì phải trả lại cho dân liền không đặng yêm ẩn.

Hay đặng tin nầy chúng tôi rất đội ơn quan Chủ tỉnh có dạy khoan hồng biết thương xót đến con dân nghèo khổ và hè. lòng ngợi khen thầy hội đồng Sáu làm việc bổn phận rất đúng đắng, xứng đáng một vị Đại biểu cho mấy ngàn dân trong tổng Minh-trị.

Sau đây chúng tôi xin nói nhỏ với Quan lớn Chủ quận Thạnhphu, từ nầy về sau nếu có tờ trát Quan trên gởi đến Quan lớn nên chịu khó mà xem xét lại cho kỹ rồi sẽ thi hành chớ đừng làm việc lôi thôi như thể mà để hại cho dân lành tội nghiệp.

Lời thêm : Nếu không có người tốt lòng vì dân ra tay giải cứu thì chẳng những nội tổng Minh-trị mà thôi mà cả bọn dân nghèo trong Quận Thạnh-phú sẽ bị phạt ít nào cũng trên hai ngàn đồng, chẳng là oan lắm ru, chừng đó ngài mới nghĩ sao ?

Chúng tôi xin để cái dấu ?

Những người thay mặt cho bọn dân nghèo trong quận Thạnh-phú :

Trương-khắc-Minh
Lê-hữu Lợi
Đặng-văn-Lầu

CAO-MÊN

KOUNTUM

Cũng ai là kẻ rút báo

Thường báo chương hay mất. Sự mất đó có nhiều lẽ. ở các tờ báo đã nói tới.

Nay ký giả xét được một cách rút báo kỳ khôi nầy xin nói ra để ai là kẻ hay nghe ấy biết cho.

Lựa lừng một đôi số báo là đã đánh, rồi khi xem rồi lại chờ có số mới tới thì bỏ. Ấy bằng mà dán vào số cũ ấy đặng có số mới cầm tay ?

Chơi chi nhiều ngón làm vậy? Nếu có tư tưởng yêu một tờ báo nào, thì cả tờ báo ấy cũng chẳng tán thành cho ngón ấy đâu !

Tưởng rằng làm vậy là đổ lỗi cho nhà báo xếp đặt sơ sài, kỳ thực thì ai đó chưa hiểu cách cẩn thận của các nhà báo, và sự lạc lộn nầy lại không có lệ gì hết.

Xin ai nghĩ lại kẻo mệt.....

L.M.Ç.

Xe hơi hiệu « CHEVROLET » kiểu torpédos và conduites intérieures mới tới rồi ; xin mời quí ông quí bà đến coi tại hãng :

GARAGES INDOCHINOIS
N° 1— *Rue Lefebvre*
và **Garage Bonnard.**— *Trước Casino Saigon.*

Coi ý xem ; Người thanh niên, còn đi học, mua sách T. H. C. P., vì đặng rõ nhiều điều, nhiều luật mẹo nào chưa rành. Người lỡ hội đều dùng sách T. H. C. P., bởi tiếp các sự đình đáp của người theo đời nay. Nhiều chư vị muốn dạy con trong giờ rảnh cũng mua sách T. H. C. P. vì cách dạy rành rẽ và dễ hiểu lắm. Người nữ quá niên muốn biết chút ít tiếng pháp dùng với đời ta, cũng học sách T. H. C. P., bởi cách dạy lẹ lắm, chẳng có bài vở chi mà không hữu ích. Nhiều giáo sư dạy đem dùng sách T. H. C. P. bởi cách dạy nầy làm tấn phát mỗi ngày đều thấy. Người hay chữ pháp cũng có mua sách T. H. C. P. mà xem cái sự hay dở vì mỗi bài trong sách nầy cần nhiều công và ý-kiến. Ai nấy đều dùng sách **Tôi Học Chữ Pháp**, bởi trong sách nầy cách dạy dễ tắc như mũi tên đâm ngay vô giữa bia.

Rất cần.— Còn ít trăm quyển nhưt mà thôi ; ai muốn mua, xin đừng dục dặc. kẻo phải chờ đợi kỳ in tới thì lâu lắm. Mỗi quyển, 2$; trọn bộ 2 quyển, 3$50. Mandats gởi cho **Roussel ở Cholon.** Có gởi bán trong chợ mới (Saigon) nơi hiệu **Nguyễn-bị-Kính.** Mời đồng bạn đến đó mà xem **thong thả** trước khi mua.

DĨA HÁT BỘI

Kim thời bạn VAN-THÀNH-BAN Rút sang dĩa BÉKA điện khí. Hát rất lớn tiếng, nghe rõ như tiếng người hát. *Không hao kim, hơi đùm ấm*, không chác tiếng. Thật là hay hơn hết, không có dĩa hát bội nào sánh bằng.

Tuồng Mộc-quế Anh dưng cây trọn bộ 3 dĩa
Tuồng Tống-tửu Đơn-hùng-Tín trọn lớp 1 dĩa.

Cô sáu Xuyến, cô tư Phúc, Mr Kỳ, là đào kép rất thinh danh. Và có dĩa đạo *Chansons religieuses* và dĩa Bắc-kỳ mới lại, cũng lấy hơi điện-khí. Giá mỗi dĩa 2$80.

Có gởi contre-remboursement cho các nơi.

Trữ bán tại tiệm LÊ-VĂN-TÀI
82 *Rue Georges Guynemer.* — *Saigon*

MỚI ! MỚI ! MỚI !!!

Tiệm may « AU CHIC TAILOR HÙNG-VƯƠNG » 14 Sabourain Saigon mới ra đời. Cai cắt *(Coupeur)* trên 20 năm làm cho mấy « HÃNG TÂY » có danh tiếng trong Nam ngoài Bắc ; Cắt rất khéo, may đúng kiểu kim thời, mau may không đúng, nhăn vai, không vừa bụng quí khách, xin trả tiền lại ; tính giá phải chăng, làm rất kỹ lưỡng. Có trữ đủ các thứ laines, Nỉ, Serge Huấky Anglê, Tussor Tonkin & Shanghai, để các quí khách lựa trọn, xin đến may thử một lần sẽ biết sự thật....

Các chư quí vị trong lục châu muốn mua các thứ Hàng bên Tây và hàng Bắc thì xin giới gót lại tiệm « HÙNG-VƯƠNG BAZAR TONKINOIS » thì sẽ được như ý, Hàng tốt mà giá lại rẻ hơn các tiệm khác. Có bán đủ các thứ : Impermeables « Nouveauté » Hador đi mưa không ướt. Nón Velours Huckel, Blischel, Langford, Sò nay Fleury, Dumas, nỉ thiệt tốt đủ màu ; Souliers « Luria » Đồng hồ đồ kiểng « America » Montres & Montres Bracelets 18 Carats « Plaqué Or », Chemises, Cols, Régates, Pochettes, Noeuds soie & fantaisie, vân vân......

Có trữ bán các thứ : Panneaux, Tableaux, Lampes en verre, Boutes tháp vàng, khay, Chập trầu sơn cả thứ mới rất ngộ, Hàng Thêu satin màu, gối thêu, khăn trải bàn, vân vân....

Các bà các cô muốn cho lịch sự tới lại tiệm «HÙNG-VƯƠNG» mà mua các thứ đồ Nữ trang mạ vàng của hiệu « MIK KY » Hanoi, bán đủ Vòng, Xuyến Hột, Trái tim, Vòng, Khâu, Cà rá, Nút manchette, Kim cravate làm theo kiểu kim thời rõng hệt như vàng thiệt mà giá lại rẻ, bán cũng theo giá ngoài Bắc, các bà các cô khỏi tốn công gởi ra ngoài Bắc mua.

Nói tóm lại thì có đủ các thứ hàng cho quí khách cần dùng, xin Đồng Bang chiếu cố

Hớt tóc kim thời : Thợ hớt lựa trọn toàn người giỏi, có Cuvette Sanitaire rửa mặt. Douche gội đầu.

Chủ-nhơn kính mời : Nguyễn-thông-Minh.

Muốn cho khỏi sai lầm theo điều luật đi đường thì phải dùng vỏ

DUNLOP

được hữu ích trong lúc :

Agents généraux : COMPAGNIE DE COMMERCE ET DE NAVIGATION D'EXTRÊME-ORIENT

SINDEX N° 1, RUE LEFÈBVRE SAIGON

(Ở LẦU TRÊN)

BÁN GÓP (cao tháng)

Thiên nghệ về máy xay lúa, bán và ráp nhiều cái rồi đủ kiểu lớn nhỏ có quan bác-vật là người Đức rất máy.

Moteur nằm và đứng chạy khỏi đốt hiệu « DUPLEX » và « A A » chạy bằng dầu mazout (dầu cặn) có dầu mỏ và cũng có máy hơi, lò hơi (machine à vapeur).

Có thứ máy chạy bằng cối xay rất tốt, rất tiện từ 500 giạ sắp lên trong 24 giờ

Cối chà rất tiện cho quí ông, không nóng gạo và trấu ra riêng, còn sự sửa cũng ít hơn các nơi, vì có gắn theo cái xay quạt.

Có bán đồ phụ tùng theo trong máy, xin mời quí ông đến xem có sẵn.

Có bán đồ đồ làm về nghề nông và đủ các thứ máy canot, máy cưa, máy gặt, vân vân....

Cần quí ông muốn rõ đều chi xin viết thơ cho M. ED. CHI (Compradore) thì sẵn lòng cắt nghĩa đành rành và trả lời lập tức xin đừng ngại.

Feuilleton.—N· 21 Thần-Chung 2 Aout 1929

PHU LỜI NON NƯỚC

Dịch-giả : Nguyễn-văn-Qui

(Giữ bản quyền)

(Tiếp theo)

Tôi nghĩ cho thầy thật tình lắm nên tôi chắc không lẽ thầy đi chối tôi về một cái chuyện của thầy đã làm cho tôi biết, và lại như thế là thầy đánh đổ đi một cái lý thuyết của thầy đã trù nghĩ suy xét kỹ lưỡng lắm, bởi vậy tôi khuyên thầy đừng có biện cãi điều chi hết hay là viết thơ cho tôi, bởi vì dầu cho thế nào đi nữa tôi cũng không thể nói ra rồi lại nuốt lời. Tuy tôi viết thơ nầy nhưng tôi tưởng rằng thầy cũng còn giữ cái niềm thầy mến tôi, mà cái tình mến của thầy riêng dành cho tôi, tôi nghĩ tôi cũng đáng hưởng lắm.

Bấy nhiêu lời xin thầy ra ơn thâu nạp thì tôi cám ơn thầy lắm.

Mạnh-Lão

XXIV

Trong khi đọc bức thơ nầy, mồ hôi trên trán Phan Sinh nó đổ giọt. Đến khi đọc đã cùng, đến chừng chàng không còn nghi ngờ chi về mấy lời nói trong thơ, thì mấy giọt mồ hôi kia nó hoá ra lạnh ngắt, còn hai tay bỗ xuội lơ cặp mắt nhìn sửng mà ra tuồng mê-muội lắm.

Chàng đứng chết cứng một hồi lâu rồi thình lình người lên, vỗ ngực, vỗ đầu nói rằng: « Ấy là tôi. Quả thiệt là tôi...tôi không phải mơ màng ; nầy bức thơ đây! Bức thơ... Ôi Trời ôi, chết chết đi mà thôi. »

Rồi đó chàng lại mở cặp mắt trao tráo mà đọc bức thơ lại một lần nữa.

Lúc bấy giờ, trong mình Phan Sinh bần thần lắm, nên không còn biết sự chi tốt cho đến chàng không hay rằng chàng mắc phải một cái đoạn sầu triều triệu. Người như thế thì có khác nào cục đá.

— Ở, ở bị đuổi đi đây mà ôi thôi cái hạnh phúc của tôi nó đã trôi theo dòng nước rồi. Cái người ấy họ lấy tay họ lật mất cái hạnh phúc của tôi, họ đem một chuyện thiệt hành của ý muốn họ mà bôi mất cả những hi vọng của tôi, họ tuyệt sài đờ, bậu lại tôi, họ đoán mạng tôi.

Mạnh đình Lang em ôi, người ta muốn làm cho anh xa em, cho rã rời mảnh thịt của anh mà mảnh thịt ấy chính là em.

Rồi chàng lại nhăn răng cười như một con quỉ.

— Không đâu lão già, lão không có đủ sức mà xuôi cuộc tang thương như vậy đâu... Bứt trái tim của ta mà đem ra khỏi ngực ấy không phải là chuyện dễ đâu.

Rồi lại rống dài lên như một con thú. Chàng ngưng nói một giây lâu rồi than rằng:

— Ôi trời ôi, sao ông chà xát tôi làm chi vậy nè. Hay là ông hành phạt tôi vì điều mà tôi ngóe đầu lên cao và cũng vì chuyện tôi để cho cái phúc hạnh của tôi nó nương đỡ tôi lên khỏi vòng người thế chăng? Ôi nếu là tội trọng thì đã đến tội rồi.

Than rồi nước mắt nhỏ ròng ướt cả manh áo trước ngực. Chàng lại nói rằng :

— Ôi, không, không có cớ sự như vầy : họa là tôi ngủ, tôi chiêm bao, vậy ông hãy đánh thức dậy, đem tôi ra khỏi giấc mộng, kẻo tấm lòng tôi đau đớn lắm.

Rồi chàng đấm ngực, quào ngực xé cỏ lần.

— Không, không quả là tôi mở mắt chớ nào phải chiêm bao, tôi mơ mộng là mơ mộng lúc trước kia khi tôi còn phúc-hạnh kia.

« Sao vậy? Tôi sẽ không thấy nàng nữa! Ôi! Đáng lẽ phải cho tôi hay trước, chiều hôm qua tôi ngó nàng nhưng chưa thỏa hết tấm lòng của tôi mà cái ngó của nàng cũng chưa thấu vào quả tim của tôi nữa. Thôi, rồi, tôi sẽ không thấy nàng, không dịp nào nhìn nàng nữa đặng.

Rồi các người mà họ tưởng tôi là độ dỗ nàng, gạt gẫm nàng cha chả, tệ làm chi lắm vậy ông ôi! Có phải là ngoại trừ cái phúc hạnh tôi dành để cho nàng tôi còn muốn sự chi khác nữa sao ?

«Ông có luật nào mà làm cho tôi xa nàng? Ông đem lý gì mà ông so sánh sự phúc hạnh với kiếp phù sinh của tôi ?

« Còn con gái của ông, ông có phải đem cái đời quá khứ đã lấp vùi vô danh vô vị và cái tâm lý lạnh tanh của nàng đặng tính cho xong lòng trung tín cùng cuộc hầu lai đầy hi vọng của nàng chăng?

« Ông có phải ép nàng ở vào cái kiếp trưởng phủ màng che chăng ?

«Ông có phải cắt cỏ tươi xanh rồi lại bỏ vào vựa lúa cho lẹn chung với rơm khô chăng ?

« Ông phải hiểu rằng, Chúa sanh con người thì tự nơi con người sắp đặt cái kiếp phù sinh của họ, chớ còn ông là ông gì, ông có lẽ nào lại muốn hơn Chúa sao ?

« Ôi không, tôi đây không phải là con bò mà để cho họ đập đầu, tôi sẽ bảo cứu cái đời và điều phúc hạnh mà họ đã chiếm đoạt.

« Già điên hụng đổ, va đã trải qua cái đời của va rồi, va lại muốn chiếm cái đời của chúng tôi nữa, cũng như ai kia uống máu con nít đặng bồi bổ châu thân, cho sống lâu, cho nóng cái máu của họ đã lạnh đã thúi.

« Còn cái thơ mà ông đã làm cho tôi cắt gan đứt ruột, ông lại dứt bỏi mấy chữ nầy : «tôi cám ơn thầy lắm». Trời hại ngươi cho rồi, lão già ôi! ngươi bàn luận chuyện nầy cũng như gởi thơ mời dự tiệc, ngươi giết ta mà ngươi lại dùng câu ấy.

(còn nữa)

Sữa hiệu con chim NESTLÉ là tốt hơn hết trong thế giới

TẠI HÀNG

ĐẠI-ÍCH

29, đường Tổng-đốc-Phương.

Cholon

—:—

Đèn Condé sáng 120 bougies thắp bằng dầu săng. Gởi theo cách lãnh hóa giao ngân, tiền phí tổn về phần bổn hiệu chịu.

Giá 1 8$00

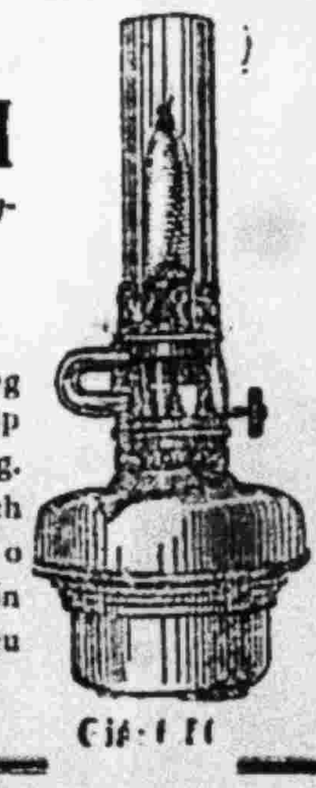

Giá 1 [illegible]

Trường Võ-Văn

Cầnthơ

Tiểu học văn-bằng *ngày 6 Juin 1929, đậu được 31 trò.*

Sơ học văn bằng *ngày 17 Juin 1929, đậu đặng 28 trò.*

1· Lê-văn - Nhựt, 2e Lê - ngọc -Bích, 3e Nguyễn-văn-Lộc, 4· Mai-viết-Thân, 5· Đinh-văn-Thận, 6· Nguyễn-duy-Qui, 7· Trần-đắc-Thắng, 8· Trương-ngọc-Sánh, 9· Trần-văn-Hiển, 10· Lý-hòa-Lễ, 11· Khưu-Tệ. 12· Trương-văn-Tuấn,13 Phạm phương-Trí,14e Dương kỳ-Trân,15e Ngô văn-Muôi, 16 Mai-viết-Gia, 17e Phạm-văn-Long. 18· Lê-văn-Tây. 19e Trịnh-văn-Thinh, 20e Nguyễn-văn-Tòng, 21e Lê-văn-Tâm, 22e Huỳnh-văn-Nghệ, 23e Trang-kim Tài, 24· Nguyễn-văn-Giám, 25 Chương-Thiều 26e NgôkỳChinh, 27e Trương-minh-Lý 28e Trần-văn-T.

Trường Võ-Văn được phát-đạt như thế là nhờ ông sự Quản-hạt *Võ-văn Thơm* cho mỗi năm 500$00 để thưởng mỗi trò giực giải nhứt trong mỗi lớp, lại cũng nhờ giáo viên đủ tư-cách sư-phạm và cách sắp đặt nghiêm trang của Bổn-trường.

Trường có 1è Année *du Cycle complémentaire*, rồi mãng năm cho thi vào bổn-quốc, ấy đặng với mấy trò muốn vào bổn quốc mà vô không đặng năm thứ nhứt, Lê-trường cũng có phép gởi học cái khải quan phí vào Normale *(bourses)*, vì trường có nhà nước phụ-cấp.

Xin nhớ ngày tựu trường là 1er Août nhằm ngày *26 tháng sáu Annam.*

Cai trường.

Nguyễn-văn-Thượng.

Institution HOANG-TY

82, Boulevard Kitchener (Cầu-ông-Lảnh) — SAIGON

Giây thép nói số : 806

Tựu trường ngày 1er Août 1929

(Nhằm ngày 26 tháng 6 Annam)

Bổn-trưởng dạy học sanh đi thi Bằng-cấp Tiểu-học, Sơ-học và Trung-đẳng (brevet Elémentaire. Có từ lớp chót (Cours Enfantin), tới lớp năm thứ ba (3ème Année).

Trường đã chọn các bực Giáo-sư Tây, Nam, có văn-bằng cao-đẳng, các Cử-nhơn, Tú-tài và Kỹ-sư, theo như luật buộc để dạy học trò cho mau thành đạt.

Cuộc kết quả hội thi văn bằng sơ-học 17 Juin 1929

Trường nhận đi thi 22 trò đậu được 20 :

1—Lương v-Nam,........ Saigon
2—Phạm biểu-Văn,...... Cholon
3—Đinh-sơn-Đường,.... Cholon
4—Nguyễn-v-Lộc,........ Cholon
5—Phùng-Đặng,........... Cholon
6—Doàn-văn-Sang,........ Baria
7—Ng-v-A,.................... Sadec
8—Nguyễn-v-Nhựt,... Vinhlong
9—Phan-văn-Thế,......... Mytho
10—Trương-quốc-Đương, Rachgia
11—Tr-v-Đại, Long-điền, Baclieu
12 - Nguyễn v-Phòng, ...Baclieu
13—Ng-v-Đờn, ... Phanthiet
14—Tr-ngọc-Thích,..... Phanthiet
15—Lê-văn-Ho, ... Phanthiet
16—Hồ-v Sơn, ... Phanthiet
17—Huỳnh-thanh-Lonh, Phan-thiet.
18—Tr-v-Rợ, ... Phanthiet
19—Tr-ngọc-Tão, ... Phanthiet
20 - Bùi-Duyến, ...Haram

Học-sanh tình nguyện đi thi đậu :

1—Võ-v-Bạch,................ Cholon
2—Lê-văn-Cử,................ Cholon
3—Trương-v-Minh...... Giadinh
4—Tào-Bão,..................Nhatrang

Cuộc kết quả hội thi văn-bằng tiểu-học 7 Juin 1929

Trường nhận đi thi 28 trò đậu được 28

1—Nguyễn-v-Luật...Saigon
2—Ng-hửu-Giàu,.....Saigon
3—Huỳnh-v-Si,.......Saigon
4—Phạm-v-Tài,......Saigon
5—Nguyễn-thị-Bê.....Saigon
6 -Lê-văn-Hòa.......Cholon
7—Nguyễn-v-Sâm,...Vinhlong
8—Huỳnh-v-Gần,....Soctrang
9—Đỗ-văn-Mẹo......Soctrang
10 -Ng-v-Phòng......Baclieu
11 -Lê-văn-Dễ,.......Cầntho
12—Ng-v-Quyện,.....Rachgia
13—Lưu-v-Triều,...Longxuyen
14—Hồng-lài-Bố,......Rachgia
15—Ph-Đặng-Michel,..Gocong
16—B-ngọc-Thường..Pnompenh
17 - Huỳnh-v-Hòa,...Pnompenh
18—Tân-Bão,............Nhatrang
19—Trần-q-Hoanh,......Phanrang
20—Trương-v-Thọ,......Phanthiet
21—Phan-v-Dần,.......Phanthiet
22—Huỳnh-v-Nhu;... Phanthiet
23—Trương-v-Nho,.. Phanthiet
24—Huỳnh-v-Dược,..Phanthiet
25—Huỳnh-văn-Mỹ,.. Phanthiet
26—Ng-v-Phương..... Phanthiet
27—Đoàn-v-Thân........Tonkin
28 - Lâm-Như,..(Canton). Chine

Học-sanh tình nguyện đi thi đậu:

1—Nguyễn-v-Ẩn,.........Saigon
2—Trương-v-Sẻo,...........Saigon
3—Trần-ngọc-Phổ,.......Saigon
4—Nguyễn-v-Minh.......Saigon
5—Nguyễn-v-Quan,.....Saigon
6—Trương-v-Hảo,.. .....Saigon
7—Trần-v-Dường,....... Giadinh
8—Nguyễn-v-Hơn,.......Giadinh
9—Quách-ngọc-Lương, Baclieu
10—Phạm-Đăng-Henri,.Gocong
11—Lê-văn-Hà.........Vinhlong
12—Phan-ng-Chương,..Rachgia
13—Đặng-Nhàn,........ Phanthiet

Le Directeur,

HOÀNG-VĂN-TỈ

NOTA. Quí Ông, quí Bà muốn cho trẻ em đến học xin gởi thơ đặng chở rước và hỏi cuốn Điều-lệ của Bổn-trường.

Gầy-yếu trở nên Tráng-kiện

Bởi nhờ uống HUYẾT-TRUNG-BỬU, Hiệu con bươm bướm của Đại-Quang dược phòng 45 Boulevard Tổng-đốc-Phương Cholon và 47, Phố [illegible] đường Hanoi.

Lo lắng quá độ sắc mặt xanh như tàu lá, chân tay bải hoải, không muốn cựa cậy.

Dâm dục quá độ sinh ra tối tăm mặt mũi, đau lưng, mỏi gối, lỗ tai ù ù như tiếng gió thổi, trống ngực đánh luôn, hai mắt hoa như đom đóm.

Đàn bà ít sửa hay sửa không tốt, uống thuốc nầy vào, thì cho con bú, đứa con sẽ khoẻ mạnh hơn xưa. đường kinh không đúng, khi sớm khi trễ, hay tới kinh kỳ thì thấy lâm nhâm đau bụng, hoặc nhiều quá không dứt. Uống thuốc nầy vào hiệu nghiệm như thần.

Mỗi lọ nhớn giá là 2$00 — Mỗi lọ nhỏ giá là ...1$20

Lực năng bạc hổ

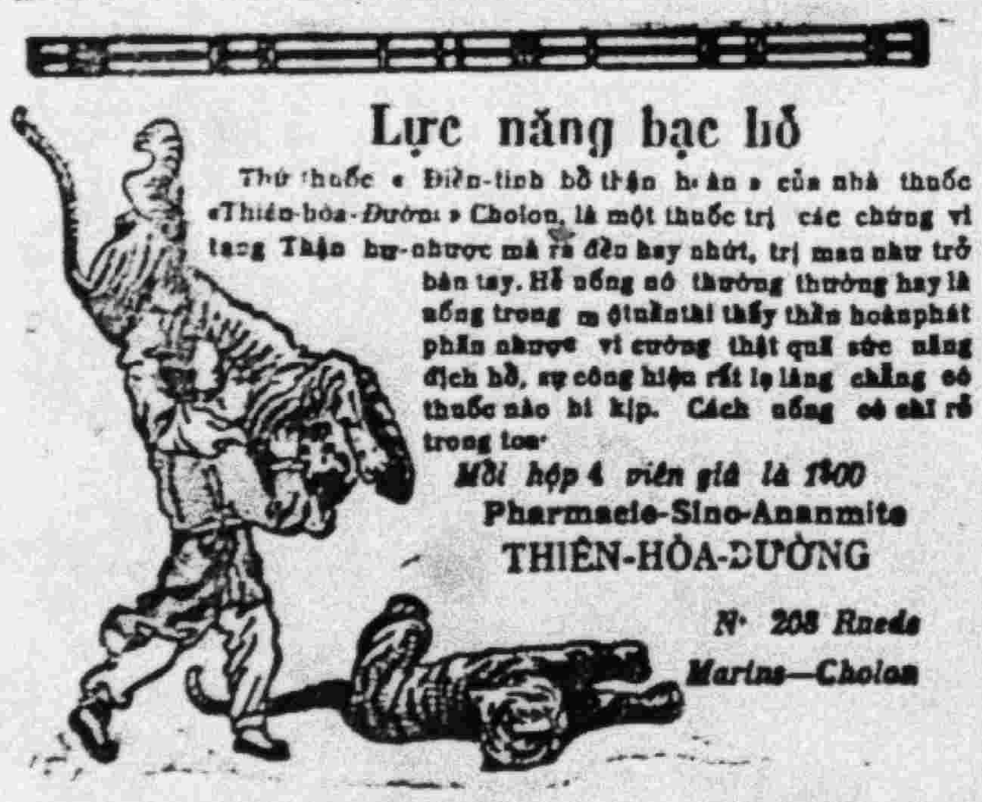

Thứ thuốc « Điện-tinh bổ thận hoàn » của nhà thuốc «Thiên-hòa-Đường» Cholon, là một thuốc trị các chứng vì tạng Thận hư-nhược mà ra đều hay nhứt, trị mau như trở bàn tay. Hễ uống nó thường thường hay là uống trong một tuần thì thấy thần hoàn phát phấn nhược vi cường thật quá sức năng địch hổ, sự công hiệu rất lạ lùng chẳng có thuốc nào bì kịp. Cách uống có chỉ rõ trong toa.

Mỗi hộp 4 viên giá là 1$00

Pharmacie-Sino-Ananmite

THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG

N· 208 Rue des Marins—Cholon

KIẾN CON-MẮT

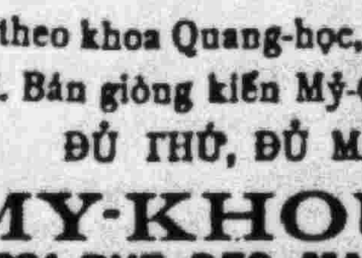

Chế kiến theo khoa Quang-học, có máy Điện-khí coi con-mắt. Bán giòng kiến Mỹ-Quốc.

ĐỦ THỨ, ĐỦ MẦU.

MY-KHOUAN

231 RUE DES MARINS

(Ngang xe Điện giữa — CHOLON)

Các ông chủ xe hơi nên chú ý

CARROSSERIE PEINTURE

Réparation Mécanique

Saigon có một tiệm Nam-hiệp-Thạnh là có phòng kiến rộng, sơn xe hơi thiệt tốt và mau, sửa đủ các thứ máy xe hơi rất cẩn thận, đóng thùng xe rất mau, kiểu rất đẹp.

May muối xe và áo nệm (capotes et housses) có đủ các kiểu thiệt ngộ. Sang đưa làm chiều lấy xe, không mất công chờ đợi. Charger bình accus, bảo lãnh đủ ampère, dùng được lâu.

Các quí khách ở Lục-châu muốn hỏi công chuyện về xe hơi xin viết thơ thương nghị, bổn hiệu sẽ trả lời liền.

Nam-hiệp-Thạnh

Bùi khải, Directeur

168 Bd. Galliéni—SAIGON

Téléphone n° 178

Đường xe điện khí Cholon

DONNET - SIX

Xe-Hơi 6 Máy nầy ít hao hơn hết

Có sức mạnh, nhẹ nhàn,

Lên dốc chắc ý.

Thăng lẹ, nhíp tốt,

Kiểu lịch sự và rộng rải.

Đi 100 km hao 11 lích dầu.

Là thứ xe kim thời

Có bán tại :

Hãng JEAN COMTE

34. BOULEVARD NORODOM – SAIGON

Của Annam làm ra

[illegible]

Bán ở và bán lẻ do nơi :

"LA TORTUE"

[illegible] Saigon

Lệ-công-Hòa

công ty

62 Bd. Tổng-đốc-Phương Cholon

Téléphone N· 425.

Là công ty của các người thợ bạc Việt Nam lập ra; bán đủ món đồ nữ trang theo kim thời của các người thợ bạc anh tài, xảo thủ chế ra rất đẹp mắt. Công ty có đồ đồ tạp hóa (articles de bazar) và giấy dép. Bổn kỳ và lại còn thêm những đồ gia bát xưa, xem qua rất hạp cho quí vị nào thích đồ cổ tích.

Bổn Công ty còn mở rộng phần hàng; quí vị hãy nghĩ rằng nếu vốn lo chúng nào thì lợi to chúng nấy.

Vậy xin ai là thợ bạc Annam ở lo đồng bào bảo tồn, xin lưu ý.

LỆ-CÔNG-HÒA

Công-ty chủ nhơn

NHA IN BAO - TON

Máy mới, chữ mới.

Hoặc ai muốn in thơ, tuồng, truyện sách cũng là bất kỳ món chi thuộc về nghề in, thì xin gởi cho. Bảo-Tồn là đặng vừa ý.

In mau và khéo lại thêm giá vừa phải

Nhà in Bảo-Tồn, 23 Rue Filippini Saigon

NĂM THỨ NHỨT SỐ 162 — GIÁ MỖI SỐ 0 $ 05 — NGÀY THỨ BẢY 3 AOUT 1929

THẦN-CHUNG

XUẤT BẢN MỖI BUỔI SÁNG

Chủ-nhiệm: DIỆP-VĂN-KỲ

Tòa báo: *Góc đường Filippini và Espagne*
GIẤY THÉP NÓI: 324

Chủ-bút: NGUYỄN-VĂN-BÁ

Ai muốn dự cuộc thi quốc sử của Thần-Chung, thì phải nhớ cắt mấy cái biên bản chép sự tích danh-nhơn trong sử của bổnbáo đương ấn hành.

Còn những biên bản từ 1 đến 15, thì rồi đây chúng tôi sẽ ấn hành lại trong phụ trương cho mấy kẻ thiếu có thể dự thí.

DEPOT LEGAL • INDOCHINE • Nº 11163

Sau khi đi coi Tòa Đại-Hình

THÔNG NGÔN TÒA

Tôi ngày nay sở dĩ đem câu chuyện thông ngôn tòa án bàn lại, là vì tai được nghe mắt được thấy nhiều lần cái cách « dịch » càng ngày càng tệ của người mình. Bởi mấy thầy động rừng, nhưng xin anh em ở ty hình chánh biết cho tôi rằng mía sâu có đốt nhà dột có nơi tôi buộc mình nói ra đây là coi sự nói này là một *phận sự cần-kíp* của người làm báo, và của người làm dân trong nước.

.•.

Kỳ tòa Đại Hình xử Phan-văn Kim vừa rồi, tôi nhơn nói như vầy : « Quan lớn nói ai không tin. Tôi tù nói ai tin. » thì thầy thông ngôn nói nả dịch rằng : «On vous croit plus facilement que moi. » Ai là người biết cả: đỉnh quốc ngữ và pháp-văn, cũng phải lắt đầu, cũng như các anh em tây lai, và một vài ông tây biết tiếng Annam xì xò với nhau và lắt đầu giữa bữa xử đó vậy. Câu Annam gay gắt dường nào! còn cái câu dịch ra chữ tây không phải là sái ý, nhưng không giữ được tinh thần nguyên câu chút nào?

Dịch cốt là giữ được cái ý chánh của sách, của bài, của câu mình dịch, có đâu lật đật dịch bừa như thế, nếu gặp những câu quan hệ khác, một chữ có thể quan Tòa nói theo đó mà buộc tội oan cho người ta, thử nghĩ còn gì hại bằng!

Những kẻ có việc tới Tòa án là cần có người xử rành công việc của mình, thầy thông ngôn tức là một người trong các người ấy. Có khi thông ngôn tức là Tòa vậy. Coi đó thì biết cái trách nhậm của người thông ngôn nặng nề, vinh diệu là bao! Nặng nề chừng nào, vinh diệu chừng nào, đáng lẽ mình phải thận trọng chừng nấy, giữ từ lời dịch, xét từ câu nói, làm sao không hại đến người, mà giúp Tòa được thêm minh bạch, có đâu coi cái trách nhậm ấy làm ra gì! Thật có nhiều người vô tâm, làm sao nhẫn tâm làm sao nhẫn đến mà muốn kêu các ngài ấy trong lúc Tòa đương xử mà nhắn rằng: «Kỳ kỳ giùm chút chớ! Quí nhơn mạng, danh giá, tiền của người ta một chút chớ! » dầu cho Tòa sai hai tên linh sắn đầm cặp cổ mình lôi ra khỏi cửa cũng bằng lòng!

— Gởi thì vô đây!

Câu thách đố không phải là câu trả lời chánh đáng. Các ngài có bổn phận các ngài, chúng tôi có bổn phận chúng tôi. Chúng tôi là dân quê mùa không biết a, b chi chi, nhờ các ngài có họ giúp đỡ cho, thì tưởng các ngài cũ ở vào hàng quan lại thì không nên khinh khi cái ngu, cái dại của chúng tôi mới phải.

Chúng tôi chẳng khác nào người bịnh đi cầu lương y, ai ngờ gặp các ngài cũng là người có bịnh thì thôi rồi còn gì chúng tôi nữa ? chúng tôi còn mong gì nữa!

Thà rằng chúng tôi chịu thiệt ở nhà trước, không thà đến cửa công mà chịu thiệt, vì một đoạn dịch không nhằm, vì mấy lời dịch, sai rằng cái ý của mình muốn nói : Chúng tôi không biết các ngài dịch sai lầm như thế có nhớn bình sanh chi đức không? chúng tôi không biết các ngài dịch sai lầm như thế, đêm về nằm tay lên trán có ăn-năn hối hận chi chăng ? Không biết lương tâm các ngài có cho các ngài ăn no ngủ kỹ hay chăng ?

— Có lẽ trong lúc bắt cặp, các ngài lộn xộn chút đỉnh, ai nào tránh khỏi chăng ?

— Đã đành như thế. Song các ngài là người phụ giúp quan tòa, thì các ngài phải ráng mà làm cho tròn phận sự.

Đó là mấy lời của con dân nhà quê vô học thức chúng tôi nói xầm xì với nhau. Còn những lời phiền trách về các việc khác, không biết các ngài có nghe không ? Tôi muốn thuật hết những lời ấy ra đây, nào là cử chỉ thầy này như vậy, nào là tánh hạnh thầy kia như vậy, nhưng thiết tưởng không cần nói ra, chắc các ngài, ai mà chịu suy xét chút đỉnh, cũng phải đặt tay trên ngực mà thú nhận rằng : « Có... có... ».

— Có rồi, có mãi sao ?

Trong ty đề hình cũng như trong các ty khác, không thiếu gì đáng danh cao, đức trọng. Tiếc rằng những đấng ấy không có quyền phép thế lực gì đủ mà kéo nổi một số đông người kia coi vì quá khinh thường phận sự của mình, để cho miệng thế làm bia, ngôn luận phẩm bình.

Tôi tiếc rằng tôi không có tài như nhà văn-sĩ Courteline mới chết vừa rồi ; nếu tôi có tài như ngài thì chắc một vài ngài sẽ nêu danh trên mấy quyển hài-kịch. Mà tôi lại ước ao sao nước ta trổ sanh ngay một vị như ông Courteline mau mau bây giờ!

.•.

Mong rằng mấy lời tôi phân nào đây là trái với sự thật, còn rủi như mà đúng, thì xin anh em trong ty đề hình cũng hiểu cho chúng tôi rằng phải nói ra đây, thật là một việc vạn bất đắc dĩ.

Vân-Trình

CHIẾC

tàu G. G. Roume

Dến Hai phòng được bằng yên vô sự

Hôm qua bổn báo có nói người ta không có tin tức gì về chiếc tàu G. G. Roume chạy đi Hải phòng. Vì có báo người ta phải lo sợ như thế. Nay được tin chắc chắn rằng, chiếc tàu ấy núp bão được, bữa chiều thứ ba đến bến như thường không có điều chi thiệt hại cả.

Quan Toàn-Quyền Pasquier có truyền lịnh cho chiếc « La Pérouse » đi tìm kiếm, nhưng sự lo âu ấy không còn nữa được, vì người ta hay chiếc G. G. Roume đã được bình yên vô sự rồi.

29 người tranh vô địch Malaisie

Trong cuộc tranh vô địch Malaisie này hết thấy có 29 vị anh hùng xin dự đánh độc chiến. Đây là tên của các tay ấy. 1 H. Daraa, 2 M. de Souza, 3 Lee Yoke Kee, 4 Huỳnh-văn-Chim, 5 Huỳnh-văn-Giao, 6 Lam Sy Kee, 7 F. Gomès, 8 Ong le-Kong. 9 M. W. Loo, 10 Khao Hoe Hye, 11 Lam Ye. Seng, 12 J. V. Chiman, 13 Yong Loong Choon, 14 Koh Kiew, 15 Choong Fach Seng. 16 Aitken, 17 Sharp'e, 18 S. bramainam. 19 Sittamalam 20 Seet Chee Peng. 21 Lim Bông Soo, 22 Won Chow Tai 23 John Lim, 24 W. Bray, 25 S. Abed, 26 Kelman, 27 Goodman, 28 Errington, 29 Handas.

Còn đánh đôi có tới 18 cặp : 1— S.owal Bede ox, 2— Duncan Godman. 3— De Souza Gomès 4— Errington.H wat. 5 —Hazel Olivier. 6 — Chim Giao. 7— Lam Say khu không. 8— Dara Watson 9 Leo Ong le kong. 10 Hooi Hye O Tjong iong. 11 Yong long Choong Lyd Abdul kadir 12 Lam yet Seng Chenniah. 13 Al... blermian. 14 Haridas Subramaniam 15 Set Chu Heing Tan Soo Sim. 16 Lim Boong Soo John Lim. 17 Chow Tai Chong Suz. 18 M. Bray Wiz.

CÂU CHUYỆN HẰNG NGÀY

Về câu chuyện gà lên giá

Thần Chung số hôm kia, nơi mục « Câu chuyện hằng ngày » này, nói về sự gà vịt chợ Saigon nhơn cơ-hội bạn-hàng làm reo mà lên giá. Rốt bài có câu rằng : « Người ta cũng có lúc thình-lình lên giá như gà vịt. »

Bài ấy vừa ra, liền có vị độc-giả viết thơ đến hỏi Tân-Việt : « Vậy chớ nói " người ta " đó là chỉ ai ?

Không ngờ trong hàng độc-giả lại có ông này nhiều chuyện quá. Đã nói là người ta, thì là người ta, lại còn ai nữa !

Tân-Việt vẫn biết rằng câu hỏi của ông cũng chẳng quan-trọng là mấy. Muốn chỉ đích-danh người nào ra cũng được, mà không cũng được, chớ ông chẳng có phép đem vụ này ra tòa. Song đã có người muốn biết thì mình cũng nên nói cho người ta nghe.

Nói không mà câu chuyện này bỗng thành ra câu chuyện quan-hệ với văn-học và lịch-sử. Xin thong thả mà nghe. Lại xin cũng chờ đợi mình. Nói chuyện Bắc-kỳ, chớ không phải nói chuyện Nam-kỳ đâu mà đợi mình.

Sau khi nước Pháp kinh-lý Bắc-kỳ yên rồi, phá thành Hà-nội, có một ông nhà nho đứng trong ra chơ. Hanoi làm một bài thơ tức cảnh, có hai câu rằng ;

Kẻ đồn hữu phận dai tăng giá ;

Thành-quách vô cô bản thọ hình. »

Nghĩa là : Gà, heo có duyên đến được lên giá ; còn thành-quách không tội gì mà phạm vào chịu hành-hình.

Bây giờ người Pháp đã ở Hanoi đông, nơi ấy trở nên đại-đô-hội, giá thịt gà thịt heo mắc hơn trước ; còn thành Hanoi thì bị phá hết, chỉ để một vài chặn ở cửa Đông cửa Bắc mà thôi, cho nên bài thơ nói như vậy.

Mà cái câu về trên đó có hai nghĩa. Nghĩa cạn thì như trên đó ; còn nghĩa sâu là nói về người ta, nói về những người tầm thường mà nhơn dịp được vinh hiển thình lình.

Trong những người ấy Tân-Việt biết có ông Lang-Hượt. Kêu bằng lang, vì ông ấy có làm thầy thuốc.

Lạ-vị thay là chuyện ông Lang-Hượt này lại có quan-hệ với loài gà !

Hồi Hanoi sắp thất-thủ lần thứ hai, Lang Hượt làm nghề buôn gà, hay bán gà cho những người Pháp đóng ở Đồn-thủy, vì đó mà ông ta có mối liên lạc với người Pháp. Đến lúc Hanoi thất-thủ rồi, bây giờ cần người cai-trị lắm, mà Annam chưa có ai chịu ra làm, người Pháp bèn cất Lang-Hượt lên làm tri huyện.

Thế là mới bán gà đó mà hốt nhiên lên làm tri-huyện.

Bởi vậy đời bấy giờ mới có câu đối rằng : Dã-tượng nải vi tổng đốc ; mại kê kim tác huyện quan ! »

Cứ như câu ấy, lại còn ông thợ rèn làm tổng đốc nữa, song Tân-Việt không biết tên.

Tân-Việt

Thể lệ cuộc thi quốc-sử của Thần - Chung

Vì theo ý muốn của phần đông trong các vị độc-giả đã gởi thơ đến cho bổn-báo hay, nên nay xin sửa thể lệ cuộc thi này cho dặng giản tiện thêm một chút.

Cuộc thi chia ra làm hai giải :

1· Giải thưởng sắp sổ.
2· Giải thưởng về luận thuyết.

1. — Giải thưởng sắp sổ

Ai muốn dự thi, thì cứ lựa trong ba chục cái biên bản có hình chép sự tích các danh nhơn nước Việt của Thần-Chung đương đăng mà cắt ra 10 tấm, sắp thành một cái sổ từ 1 đến 10 theo ý mình lựa.

Sắp rồi, xin biên rõ tên họ đình theo sổ sắp và mười tấm biên bản nói trên kia mà gởi cho bổn-báo. Và nhớ đề ngoài bao thơ ; Cuộc thi quốc-sử.

Phần thưởng

Hạng nhứt	300	đồng
Hạng nhì	200	id
Hạng ba	100	id

2. — Giải thưởng luận thuyết

Ai muốn dự thi về giải thưởng này, thì chỉ lựa 1 người trong số 30 người của bổn-báo đã đăng rồi làm một bài luận thuyết đừng dài quá 3 trương mà cắt nghĩa tại sao, vì ý gì mà mình lại lựa người ấy cho là bực nhứt trong sử Việt.

Phần thưởng

Hạng nhứt	200	đồng
Hạng nhì	150	id
Hạng ba	50	id

Điều nên chú ý

Theo như thể lệ mới này về phần thưởng sắp sổ, ai dự thi cũng được, cứ lựa 10 tên là đủ.

Còn những kẻ nào, bấy lâu nay hoặc không đọc Thần-Chung, hoặc quên giữ đủ mấy tờ biên-bản, thì ngay bây giờ cứ khi sự giữ đủ mấy cái biên bản kể từ ngày mai. Vì chúng đủ rồi bổn-báo sẽ đăng lại vào phụ trương mấy cái biên bản đã xuất bản rồi.

Thần-Chung

Đem chuông đi đánh xứ người

Chim Giao tập dượt ở Singapour

Đây hình viện Tàn-Cổ ở Singapour

Bạn Vân Trình

Thơ trước tôi đã thuật sơ cho anh em hay anh em chúng tôi bên này lo tập dượt thế nào. Bữa dượt tại nhà ông Docteur *Lein-han-Hoe* thì Chim ăn Giao 8/6 và 6/4.

Chim đánh sân cỏ còn trội hơn đánh ở sân xi-măng. Ở trên sân cỏ banh đi êm và dằm lắm, Vọt mạnh ít ra ngoài, nhưng có một điều là bắt banh cao nữa chừng thì không được, thiệt hại lắm, vì cách bắt banh cao nữa chừng (demi volée) là cách để chữa mình.

Giao Chim tuy mới qua song danh tiếng đã nổi rền cho đến đôi quan Toàn Quyền ở Singapour, nhơn dịp vua Xiêm qua, định ngày 1er Août, mời anh em chúng tôi đến ý thi với Paul Clare và H. Hye. Anh em chúng tôi rất tiếc mà từ chối, vì gần ngày ra đánh, Chim sẽ gặp M. Lâm Yei Seng là một tay lừng Kiến rất lợi hại, còn Giao thì phải gặp J.V. Chenniath Bà lại cũng không vừa gì, như lời tôi đã nói trong thơ hôm qua.

Chúng tôi rất tiếc không đánh được cho Hoàng đế nước Xiêm coi, song ngày 29 Juillet anh em phải vui lòng đi dượt ở dinh quan Toàn Quyền là người rất mộ thể thao. Tuy là dượt chơi, chớ độ này lớn lắm, thiên hạ ở Singapour đồn rùm lên, ai ai cũng nô nức đi coi «cặp gà» của mình trổ nghề. Đợi có kết quả gì sẽ cho hay.

Mình đi đến đâu cũng có người trọng đãi mình, rồi nhớ đến phận sự mình thay mặt cho dân Annam đem chuông đi đánh xứ người mà lo sợ lắm. Tôi không rõ, các anh em xứ mình có nhìn nhận cuộc tranh vô địch này dần dất, dần thất thế nào cũng có vang động đến xứ sở mình chăng ?

Kỳ tranh vô địch này lợi hại lắm vì đã các nước lân-cận đăng tên chỉ thiếu nước Ấn-độ, và nước Australie mà thôi.

Như thơ trước đã nói, độc chiến cả thảy 29 người, mà người nào người nấy cỡ Lee-Kong, vô địch Kua-Lampur năm 1929 sắp lên.

Dầu vậy mặc lòng, cứ theo như lời ông thầy thuốc Lein-han-Hoe và Hoo-hye, nếu Chim không khớp, có lẽ đi tới độ chót ! Độ chót! Ai nghe đến tiếng độ chót mà không mong mỏi ! Không phải mong mỏi về đánh độc-chiến, sự ấy đã đành rồi, lại còn mong mỏi về đánh đôi nữa. Tuy chương trình sắp người dự tranh chưa ra, song ta có thể hy vọng được. Đánh đôi có nhiều tay thiệt tài nhưng họ không thuận nhau, lẽ cặp bậy bạ hết, không đều ! Còn nói cái Chim Giao của mình hai mà như một.

Thơ trước, tôi nói không biết đi Vọng Các (Xiêm) được chăng. Có điển tín mới, Chim Giao muốn đi lắm. Từ Kua Lampur đi xe lửa đến Vọng các (Bangkok) phải đi 2 ngày 3 đêm. Hạng nhì một người 40 đồng, thành ra 3.$.

Nếu được tiền nhà gởi qua thì anh em chúng tôi sẽ đi Bangkok, cho Chim Giao ý tài với vô-địch Bangkok là một anh học-trò 18 tuổi, mới hạ Paul Clare rất dễ dàng.

Trần-văn-Yên

SAIGON — THƯỢNG-HẢI — HOÀNH-TÂN

(Nhựt-ký của người bồi tàu) (*Cấm trích lục*)

(*Tiếp theo*)

Giã từ Thượng-hải

Thượng - Hải đối với thằng bồi tàu này còn có nhiều chỗ bí mật đáng biết nữa, nhưng ngày giờ thúc giục, mình không thể ở nán lại được, nên phải cất mình từ giã lên đường, nhắm non nước của con cháu Thái Dương Thần Nữ mà đi đến. Trong lòng mình không khỏi có hơi tiếc tiếc, nhưng sự muốn thấy nước Nhựt-Bổn bấy lâu nay mình ao ước nó mạnh hơn, mình cũng vui vẻ mà lìa cách bến Hoàn phố, đinh ninh còn hẹn về sau.

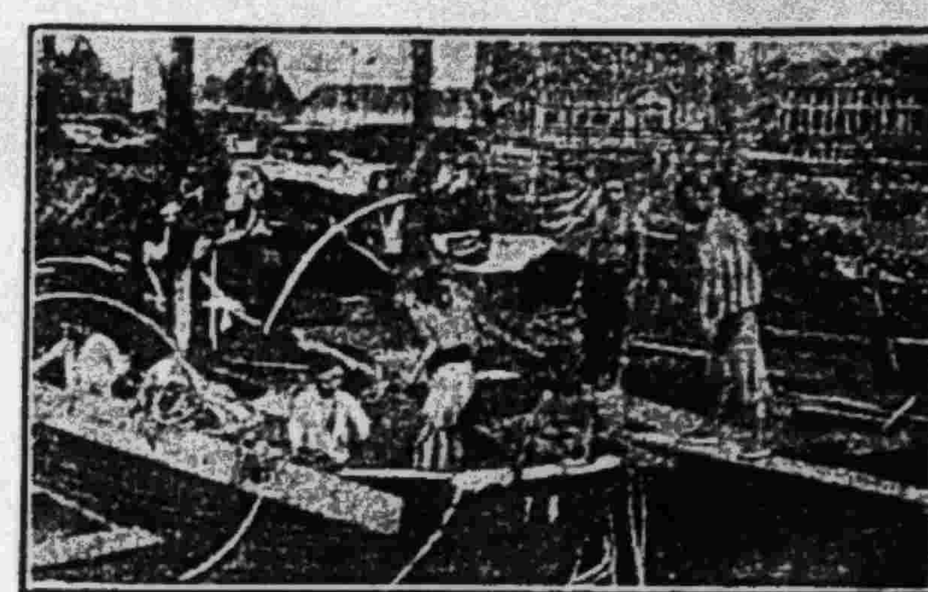

Thằng bồi tàu này đối với Thượng Hải có lắm cái mong mỏi thiết tha, song thời thế đã như thế, thì âu cũng chịu theo, thử coi tới đâu hay tới đó.

Khi tàu kéo neo, thì mình bỏ làm trốn lên đứng đằng sau lái coi thiên hạ ... một lúc nữa chơi, và dòm lại cho kỹ nước non người Trung-Hoa, dường như mình muốn thâu cho chắc chắn cái địa đồ Thượng Hải vào mắt mình.

Trong trí mình lại nghe có tiếng gọi : « Bồi tàu mi ơi! Mi nhớ chi đó! Nhớ chăng chỉ có nào người lạ mặt đồng một nước non gặp người anh em bạn mình cho 5 đồng bạc, cầm tay mà nước mắt rưng rưng... Nhớ chăng chỉ có nhớ hai ba người đàn bà Annnam coi mình như em ruột, đã cho ăn cơm, lại còn căn dặn đủ điều! Các anh em nào chưa đi, khó tưởng được một bữa cơm Annam của người đàn bà Annam nấu ở xứ Chệt, nó ngon là dường nào! Tuy không có khó lắm chả phụng như người ta thường nói, song cái mùi vị nó nhắc mình nhớ đến dân dân. Cơm dưa còn sống cũng ngon, canh dầu có lạt cũng ngọt, huống chi cơm canh đàng hoàng, thì bảo mình không nhớ sao được? Tôi muốn dấu cái nhớ đó trong một cái phòng kín ở lòng tôi, cũng như tôi dấu hột ngọc quí báu vậy. Tôi mà bày tỏ ra đây, nếu bài này mà có phước lọt dưới mắt hai ba chị em ở Thượng-Hải, chắc hai ba chị em không bằng lòng. Nhưng tôi mà bày tỏ ra đây là có ý để biểu dương đôi chút cái lòng tử tế của chị em, tưởng chị em lượng đến mà không cố chấp thằng bồi tàu lôi thôi này! Tối lại, tàu ra khỏi bến lâu rồi, hơi sương xuống càng ngày càng lạnh, thừa lúc anh em trùm đầu ngủ hết, mình mới sẽ sẽ dở hé mền ra, cầm một cái thơ để dưới ngọn đèn điện mờ mờ mà đọc. Thơ ấy như vầy :

Em Q. L.

«Chị cách non nước theo chồng đã bảy năm rồi! Ngày qua tháng lại, trông được ngày về để đoàn tụ ... vui vầy em chị, nhưng cái ngày ấy, càng trông càng thấy càng xa. Muôn mối bên lòng, nghĩa tình hai ngả, chị chắc em ở bên này, bây giờ đã khác hẳn ngày xưa rồi! Cái lúc trồng giỡn vui chơi khi còn ở trong trường chị nhớ đến chừng nào lại tiếc chừng nấy, nhớ em chừng nấy. Bây giờ đây, chị thì mặt biển, em lại chơn trời, thơ tin khó qua khó lại, nỗi lòng em có biết cho chăng ?.

Cái nhà thờ ở Thượng-hải

«Chị đi lâu, trí thức của bọn nữ-lưu của mình bây-giờ đổi khác hơn trước chăng ? Hay là cũng họ thì mong có chồng quan này, thầy nọ, có chồng rồi thì ăn gỏi nằm nhỏ, nói là sống nhưng không phải sống, nói là chết nhưng không phải chết chút nào ? Cái sống của chị em mình mấy năm về trước, trong nhà gọi là có chút đỉnh học thức là một cuộc sống giả, nằm trên đống bạc, con bài người ra còn biết cái gì nữa..

«Chị qua đây lâu đâu còn bỡ ngỡ, sau học được tiếng tàu, chữ tàu, thấy phụ nữ ở tại Thượng Hải này, nước là nó học sanh có cái chí tấn thủ, tự lập lạ thường, khiến lòng chị mong mỏi cho chị em mình ở bên này được như vậy lắm.

(Còn nữa)

Xét nhà bắt người: cái dịch ấy đã lan đến Huế

Hội-kín Ng-an-Ninh ở Saigon, Việt Nam Quốc dân đảng ở Hanoi: hai cái thủ đô của đôi Nam Bắc kỳ đã là cái trường diễn 2 cái tuồng bi kịch. Có lẽ hung khí nó un-đúc ở hai kỳ đã dồn dập lại sao, mà chốn Huế-đô, bấy lâu nay tuy đâu đâu cũng phập phòng xô xét mà ở đây lại được tọa an như bàn thạch, bây giờ cũng đã vào đến thời kỳ xao động rồi.

Tuần trước, cô Trần thị Như Mân, chủ nhơn tiệm Văn Hòa và chủ trương tập Phụ nữ Tùng san bị bắt qua giam tại Thừa phủ (là chỗ khám lao ở phủ Thừa Thiên) và tiệm Văn-Hòa bị lục xét. Kế đó, cô Trần-thị-Hương, nữ trợ giáo ở Thanh hóa về nghỉ hè ở Huế, có mở lớp dạy ở gần đấy, cũng bị xét nhà và bắt qua ở Thừa phủ.

Cách vài ngày sau, tiệm Ngô-Như, cũng ở con đường Gia-Long ngã giữa) ở trên Văn-Hòa độ 6, 7 nhà, cũng bị lục xét nữa và chủ tiệm là M. Ngô Như người ở Nghệ An vô buôn bán ở Huế, mới lập tiệm từ năm ngoái) cũng bị tống giam luôn.

Những tin bắt bớ và xét nhà liên tiếp luôn luôn làm vậy, làm cho nhân dân xứ Huế rất kinh khủng, kế đến ngày thứ bảy 27 Juille, lúc 2 giờ chiều, cò bót và quan Phủ Doãn, phủ Thừa, quan Ban tá Thừa phủ, cùng lý-trưởng Đệ nhứt và lính Thừa phủ dẫn cư có đến vài mươi đến vây nhà M. Đào duy Anh, thơ ký bộ biên tập ở báo Tiếng Dân (ở tại đường Đông ba, trên tòa báo Tiếng Dân độ vài nhà) và chủ trương tập Quan hải Tùng thư mà xét nhà. Lúc đó, M. Anh còn đương ở nhà. Các quan vào xét nhà từ trước chí sau, từ dưới nhà lên trên gác, giấy má đồ đạc gì cũng xé. rất kỹ càng, chỉ có những sách vở, những báo chí và tập thảo bài của ông thôi Các quan thâu tập cả. Xét từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ rưỡi, các quan mới ra về dẫn M. Anh về Thừa phủ luôn.

Lúc đang xét nhà thì có 1 tốp lính và dân canh giữ trước sau rất kỹ càng nhà, sợ trong nhà có xuất người và đồ đạt ra chăng, và có ông cò đến tại tòa báo hỏi bắt một người tên là Quang, trong sở báo cũng có người tên Quang nhưng khác họ, không phải, nên ông cò lại ra về.

Từ M. Anh dẫn về Thừa phủ rồi, mai lại có chúng bạn đến thăm và người nhà bới cơm qua, nhưng đều không cho ai vào cả.

Hiện nay, chưa rõ vì nguyên cớ gì mà M. Anh, M. Ngô Như, cô Mân và cô Hương bị bắt, nhưng không biết rồi đây, còn xé nhà ai nữa, còn bắt người nào nữa!

Nhân dân xứ Huế, nhứt là bọn trí thức, rất phân vân và xao xác về những vụ này.

Tòa kiểm duyệt bỏ một đoạn

Lại mới đây nghe ở tỉnh Quảng-trị, hiện thời cái thái độ bắt bớ, lại rất lại bành trướng hơn ở Huế nữa. Người bắt đến hơn vài trăm; những đám tụ họp năm ba đều bị tống giam, người lạ mặt đến đây đều bị bắt lên quan sở tại để tra xét căng cước. Và nghe ở các tỉnh Quảng-Nam Quảng-ngãi, Bình-định cũng vậy,

Tòa kiểm duyệt bỏ một đoạn

Văn-học Nga-la-tư với cuộc vận-động cải-tạo xã-hội

«Cuộc cách mạng nước Nga là cái kết quả của văn học nước Nga đã sản sinh ra», câu nói ấy đã nhiều người công nhận. Tuy rằng những cái nguyên nhân gây nên cuộc cách mạng nước Nga còn nhiều, chẳng những là chịu ảnh hưởng của văn học, song, cái tâm lý và cái tình cảm cách mạng mà phát triển được, là ở sức văn học. Số là, cái tâm lý và cái tình cảm cách mạng mà sở dĩ phát-sinh, là bởi người ta đối với chế độ cũ hoặc oai-quyền cũ, có lòng ngán ghét và tức giận mà phát sinh ra. Những tác phẩm (œuvres) của những nhà văn học tác giả nước Nga, một bộ-phận lớn là miêu tả những cái cảnh sắc tối tăm, tự-thuật những cái tiếng la thống thiết, bọn họ tự thuật những sự đau khổ của dân gian, những cái thủ đoạn áp chế tàn khốc của bọn có quyền (Vua, quí-tộc quan lại, địa chủ) thật là thiết tha bền lệ với máu mà viết ra.

Bọn ấy tuy chỉ theo sự thực mà miêu tả ra, không có thốt ra những lời hô hào hoặc những lời yêu-cầu cách-mạng, nhưng mà, những tiếng la thống thiết ám thầm những cảnh sắc trời sầu đất thảm không có một người nào đọc rồi, nghe rồi mà không phải sa hai hàng nước mắt: phát sinh một thứ tâm tư tức giận, một thứ cảm tình cách mạng rất mãnh liệt. Cho nên, cuộc cách mạng nước Nga tuy không có thể nói là hoàn toàn nhờ sức văn-học, nhưng có thể nói là nhờ sức văn-học gây-nuôi nên.

Tòa kiểm duyệt bỏ một đoạn

Bài «Văn-học Nga-la-tư với cuộc vận-động cải tạo xã-hội» này, nguyên văn của Thăng-thự Mộng người Nhật-bản, Phúc-tuyền người Trung-hoa dịch ra Hán-văn; nay tôi theo bản dịch bằng Hán-văn ấy, lại dịch ra quốc-văn, để cống hiến cùng đồng bào.

Dịch giả: Trọng-Hưng

I

Ông A-na-ton Phờ-răng-Sờ (Anatole France) từng có phê bình nước Nga-la-tư rằng: «Trên bờ sông Nơ va (Neva) và sông Von ga (Volga) quyết định vận mạng của châu Âu la ba mới và cuộc vị lai của nhân đạo.» Hiện nay, trước mắt chúng ta nước «Nga la tư mới» thành xuân kia, đối với cuộc vị lai của châu Âu la ba, cuộc tương lai của thế giới, vận mạng của nhân loại chính là lúc mà họ đương khai 'lịch mộ' kỷ nguyên mới'. Thấy sự thực như thế, mà ai nấy đều nhớ đến lời dự-đoán của ông Ana Ton Phờ răn sờ.

Chừng trăm năm trước lãnh tụ đảng Tư lạp phu (Slavisme) ông Hô-my-a-cô (Homyorkv) đối với cái sứ mạng vĩ đại của quốc dân Nga la tư có nói rằng «Chúng ta sau này, cũng như ngày trước, nghĩa là trong khoản các nước châu Âu la ba phải lấy chủ-nghĩa dân-chủ tự nhiệm, chúng ta phải lấy cái tư cách làm đại biểu cho cuộc sinh hoạt tự do của dân tộc tự nhiệm. Đứng trên đây hỉa cuộc «thế-giới vận động» vị lai mà mang cái sứ mạng cai dẫn cho cuộc thế giới vận-động ấy là ai? Cái quan niệm «tứ hải đồng bào» mà thành chân lý, và cái cảm tình yên chân-lý không phải chỉ là ảo-ảnh mà chính là cái mầm-mống cuộc sinh-hoạt của thế giới tương lai đã đâm nẩy ra: mang cái «Sứ mạng thế giới» vĩ đại ấy, không phải người Đức-ý-chí — bọn quí tộc và bọn chinh phục — mà chính là người Tư-lạp-phu — bọn lao động và bọn bình dân. —» Lời ông Hô-my-a-Cô rõ ràng biểu thị cái lý tưởng cải tạo thế giới của quốc dân Nga-la-tư. Khiến cho quốc dân Nga-la-tư thực hành cái «sứ mạng thế giới» vĩ đại ấy và kế tục thực hành, là văn học Nga-la-tư.

Tòa đại-hình ngày hôm qua

Vụ bà Peguignot

Bà này ra giữa tòa thú nhận có giả mạo 128 cái văn tự và sang đoạt 22 ngàn đồng của hãng Comptoirs Généraux.

Song nhơn vì cái lai lịch lúc trước của bà này đã xảy ra nhiều chuyện đau đớn lắm, nên tòa và mấy ông thẩm an dung chế mà xử phạt 2 năm tù, 100 quan tiền vạ và 1 đồng tiền tổn thất cho hãng Comptoirs Généraux.

Cũng trong vụ này lại có một tên khách trú bị liên can vào và bị phạt 1 năm tù treo.

* * *

Vụ Trần-bảo Tư kiện Thần-Chung

Vì bên tiền cáo dề qua hạng, nên tòa Đại hình cho ông Nguyễn Bá và ông Diệp-văn Kỳ vô tội. Phạt thầy Trần bảo Tư phải chịu tiền chi phí trong vụ kiện này.

Mai rồi sẽ tường thuật.

Một con bò giá 25.000 francs

Con bò ấy là một con bò cái sữa ở xứ Gia nã đại (Canada), cái tên giai giặc là Canary korndyke Alcartra. Chánh phủ đã mua lại chủ nuôi nó một số tiền là 2000 anh kim tính ra là 25000 francs.

Coi vậy đủ biết nuôi một con vật cũng là dủ gian. Nhưng mà thiệt đó là một con bò hiếm có. Chỉ trong một năm mà nó cho được 13.000 lít sữa làm ra được 535 kilo bơ, tính ra một ngày là 40 lít và xấp xỉ 2 kilo bơ.

Cuộc khai trương

Đức-thành-Hưng khách-sạn

Ai đi ngang qua ngã ba cầu Bang-ky chắc cũng thấy một cái nhà mới cất rất lịch sự sạch sẽ. Nhà ấy là Đức-thành-Hưng khách sạn mới khai trương hôm ngày 1er Aout. Chủ nhân nhà khách sạn mới này là một tay thanh niên ra chen lấn ở thương trường không bao lâu, mà đã được hai cái tiệm cà-phê ở Dakao và Gia-định, nay lại lập thêm một cái khách sạn nữa, thật đáng khen quá chừng!

Từ bảy giờ tối dân chí 1/ giờ khuya, quan khách thân bằng cố hữu lần lượt đi đến cũng khá đông. Ở ngoài sân đặt bốn cái bàn bánh, trái, rượu, thuốc ở bề, dễ cho anh em. Xít ở phía trong thì có một giàng đờn cải lương thúc dục khách. Trò trò chuyện chuyện, giỡn giỡn cười cười, trong cái tiệc không chi gọi là sang trọng này, có cái vẻ ước mong cầu chúc. Thiên hạ, người là con nít ở lối xóm bu lại coi rất đông, nào ngó đèn, nào nghe đờn, nào nghe pháo, nào coi nhà ngủ mà trầm trồi khen ngợi.

Ở cái phòng rộng rãi, sạch sẽ, chưng dọn theo kiểu kiểm thời, bên hông tay trái lại có cái quán để bán cà phê, nem, cháo sau này.

Cách sắp đặt được trang hoàng lại thêm ở mâm chỗ vắng vẻ, khách vui chơi ai mà không muốn đến một lần cho biết. Đến rồi, mới biết chủ nhân là một người niềm nở thế nào.

Khi tuần rượu sâm banh đến, ông chủ khách sạn *Đức-thành-Hưng* có đứng ra để tỏ cám ơn thân bằng quyến thuộc, đã có lòng yêu mình, mà đến rất đông, các anh em có một lại do nhường lời cho M. V. T., nên M. V. T. đứng ra trả lời cám ơn lại, và nói vắn tắt mấy lời này:

«Anh em mình bây giờ đứng đây, ai ai cũng có cái tư tưởng giải thoát trong trí. . . . .

. . . .

. . . .

Giải thoát có 2 đường: chánh-trị và kinh tế. Chánh trị, mình bữa nay không cần nói đến, chỉ nói đến đường giải thoát bằng kinh tế mà thôi. Trong đường kinh tế, cuộc buôn chiếm một phần lớn. Người mình thường có tánh lôi thôi nhỏ nhen, không muốn mở rộng ra cho có lợi lớn. Cái nhân *Đức-Thành Hưng khách sạn* lại khác hẳn. Cái bền chí ấy, ta nên vui mừng, và ta nên nhơn dịp này, mà chúc cho ông buôn bán được càng ngày càng tấn phát.»

Tiếng vỗ tay, lẫn tiếng pháo nổ.

Tiệc xong, có nhiều người ở lại chơi kinh với Tây bên nhà hàng Crénier bên kia tới sáng!

N.M.Q.

Ai mua xe?

Xe Talbot sáu máy, còn tốt lắm. Ai muốn mua xin do Thần-Chung, 23 đường Filippini mà hỏi.

QUINQUINA COUSIN

Ce tonique préparé avec des vins de toute première qualité, est un apéritif puissant et un reconstituant de premier ordre

Son emploi régulier redonne force et énergie aux personnes affaiblies et entretient la santé chez les bien portants.

Ce VIN n'est pas un médicament

SEULS AGENTS POUR L'INDO-CHINE

Lucien BERTHET & Cie

SAIGON

Nhà trường nữ-học ở làng Vĩnh-kim Mỹtho

Trước kia tôi đã có nói một lần trong báo Thần-Chung về sự khuyết điểm của nhà trường nữ học ở Vĩnh-kim. Cảnh nhà trường! Nói tới cảnh nhà trường ai lại không nghĩ là một nơi khoản khoát, mát mẻ, nhưng không đâu, cảnh trường nữ học ở Vĩnh-kim ngày nay lại nằm nơi u ám sầm khuất, chung quanh đầy hào bổ, mương vũng. Là vì từ ngày làng Vĩnh kim mở cửa trường nữ học đến nay, thì chỉ mượn cái nhà trù của miễu thần trong làng đặng làm trường. Than ôi! nhà trù của một cái miễu, ai lại chẳng biết là chỗ để ăn nhậu của mấy chú làng trong khi kỳ yên chạp miễu. Mượn nhà trù đặng làm trường thì là trái lẽ hết sức. Trước kia ai cũng tưởng cho chánh phủ lấy đó làm đỡ trong một đôi khi, ngờ đâu hôm nay đã ngoài ba năm rồi mà trường ấy vẫn còn ở trong cái miễu. Đã vậy mà cái nhà trù ấy lại xiêu bên này ngả bên nọ, cây thì chống ngang cây chống giọc cha mẹ học sanh ai cũng phàn nàn.

Một điều hại nhứt là chung quanh trường đầy những mương hào. Nếu con nít chạy chơi rồi té hụt chơn thì còn chi tánh mạng. Tôi tưởng lại số nữ học sanh ở trường ấy mà không đặng thạnh phát là vì các cớ ấy.

Chẳng hiểu vì sao trong một cái thời gian ngoài ba năm trời, mà chánh-phủ không lo đến chuyện cần kíp ấy. Nếu nói rằng công nho trong làng Thuận-bình trong một khoản ba năm ấy, không đủ dựng nên một cửa trường nữ học cỏn con như vậy thì là vô lý lắm. Trong chuyện mà chánh-phủ để điền trì như vậy hoài nên một ngày kia xảy ra đến thiệt hại tánh mạng của học sanh, hoặc trời mưa dông nhà sập hoặc học trò chơi giỡn lọt chơn té xuống mương, rồi chừng đó chánh-phủ mới nghĩ sao?

Trần-năng Dung

Thuốc điếu TAM-SẮC

Hút không khô cổ.

Người Annam rất ưa dùng.

ĐÂU CŨNG CÓ BÁN

ĐẠI-LÝ:

Hang Cie de Commerce & de Navigation d'Extrême-Orient = SAIGON

Hỡi Đồng-bào!

Hãy tiện-tặng đi. Nên nghĩ tới việc tương-lai của quí đồng-bào của gia-quyến quí vị và của nước nhà. Người nào mà không có tiền dư thì không làm giàu được cả!

VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG

Thân Ái-Tình đã xuất bản

Thân Ái-Tình là bộ tiểu-thuyết rất cảm động của ông Tagore dịch ra quốc ngữ nay đã xuất bản xong. Xin có mấy lời giới thiệu cùng chư độc giả. Có trữ bán tại nhà in Bảo-Tồn Saigon.

Phòng khán luật của ông Phan-văn-Gia

Luật khoa cử nhơn

23, *Rue Filippini* 23, -:- *Saigon*

Sớm mai từ 8 giờ tới 11 giờ. Chiều từ 3 giờ tới 6 giờ.

Trước khi kiện thưa nên tới thăm ông Phan-văn-Gia. Người sẽ hết lòng chỉ bảo, hoặc làm đơn từ giùm.

Vụ nào cần dùng trạng-sư, người sẽ giao cho trạng sư lo-lắn, xem xét kỹ lưỡng, mà lại tính giá rẻ.

Mỗi lần khán luật 10$ (mười đồng). Chớ nên tiếc mười đồng và nhiều khi phải tốn đến vài trăm không ích gì đâu hết!!

Mấy bà Annam sang trọng ưa dùng thứ thuốc giặt hiệu NITIDOL GONIN để giặt những đồ hàng và những đồ lót mình mịn mỏng.

Thuốc NITIDOL GONIN là thứ thuốc mới chế, giặt quần áo khỏi phải dùng sà bông, khỏi phải nấu, khỏi phải trà, không mệt nhọc.

Lấy một chút NITIDOL bỏ vô chậu nước nóng, bỏ đồ giặt vô rồi đi chơi hay làm công chuyện khác — một lát lấy ra sả và phơi là rồi — đồ đã trắng, sạch, mà không đùa không mục

CÓ BÁN TẠI

ĐẠI-PHÁP ĐẠI DƯỢC PHÒNG

Đường d'Ormay, số 84-90. — SAIGON

Maurice BARBEROUSSE Nhứt đẳng Bào-chế tể sư. Cựu Sanh y tại Dưỡng-Đường tại Paris